

Št. 213

**MAREC
2024**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

PRIPOROČENI

PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJICE ULICE

Kralji ulice
Marec 2024

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

CDD20, Miloš Dragojevič, Rade Nikolič, Prawny, Saydung89, Ban,

Leah Artist Mihalič

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

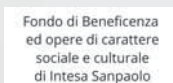
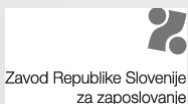
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

ŽENSKE

Foto: Noemi

Ženske, ki prihajajo k nam, so v manjšini in pomoč poiščejo kasneje kot moški. Spomnim se ene, ki je prišla »samo na WC«, ko pa se nam je kljub temu uspelo zaplesti v pogovor, se je izkazalo, da je v Ljubljani na sceni brez denarne socialne pomoči ali kakršnega koli drugega prihodka že več kot tri leta. Takrat sem jo videla prvič. Večinoma prihajajo v parih s svojimi partnerji. Redke so tiste, ki prihajajo same, in še redkeje tiste, ki se v našem dnevnem centru ali neposredni okolici same zadržijo dalj časa. Vem samo za štiri, ki so same spale zunaj. Ne poznam nobene, ki bi rekla, da je spala pri prijatelji.

Ženske, ki prihajajo k nam, so včasih komaj zares ženske. To so 15- in 16-letnice, ki so že mesece na begu iz vzgojnih zavodov in nam lažejo o svoji starosti, saj v dnevni center lahko pridejo le polnoletni ljudje.

Nekatere ženske, ki prihajajo k nam, se prodajajo, da lahko plačujejo najemnino, ki se večkrat na leto poviša, in se prodajajo, da lahko kupijo drogo zase, včasih pa tudi še za partnerja. Številne, ki ponujajo časopis, poročajo o vulgarnih opazkah in neprimernih povabilih. Prihajajo k nam z modricami na obrazu in z izbitimi zobmi, ki niso posledica uličnih pretepov enakovrednih udeležencev. Pridejo k nam, ne želijo pa, da gremo skupaj na policijo, in ostajajo v odnosih, prežetih z nasiljem, ker nimajo kam. Če niso popolne abstinence od drog in/ali alkohola, imajo na voljo le eno varno hišo, kjer so večinoma bile že večkrat.

Ženske, ki prihajajo k nam, se prepirajo in pritožujejo nad gnečo in pravili v naši garderobi, saj zaradi revščine oblek ne morejo kupovati v trgovinah. Če v dnevnem centru zmanjka vložkov, ki jih dobimo z donacijami, med menstruacijo uporabljajo toaletni papir. Številne sicer menstruacij sploh nimajo in se zaradi podvrženosti konstantnemu stresu nasploh slabo zavedajo svojih ciklov. Spomnim se praznovanja, ko je ena izmed žensk naznanila, da je po več letih končno spet dobila menstruacijo. V tistem času se je vrnila živet k mami, kjer se je počutila varno.

Še posebej cenimo, če nam ženske zaupajo, saj so zaradi preštevilnih slabih izkušenj tako z neformalnimi kot formalnimi viri pomoči (denimo s policijo, sodnim sistemom, zdravstvenim in drugim strokovnim osebjem) zelo previdne in zadržane.

Z žalostjo, pa tudi s ponosom, govorijo o svojih otrocih, ki so v glavnem v rejništvu in v zavodih, a si želijo skupnega življenja z njimi. Poznam le eno, ki se je takoj ob rojstvu odločila za oddajo v posvojitev, in jo izjemno občudujem.

Nekatere poročajo o travmatičnih porodnih izkušnjah, ki so bile pogosto posledica stigmatizacije zaradi vključenosti v substitucijsko terapijo. Tri ženske, ki so bile noseče v našem programu nastanitvene podpore, so pri porodu spremljale sodelavke, ti otroci pa so zdaj malo tudi njihovi otroci.

Ženske, ki prihajajo k nam, se podpirajo in druga drugo opogumljajo. To opazim zlasti, ko smo same na npr. likovni delavnici ali telovadbi, ki jo izvajamo izključno za ženske. Ti trenutki so lepi.

Ženske, ki prihajajo k nam, so močne ženske z neverjetnimi strategijami preživetja, a za okrevanje in izhod iz brezdomstva potrebujejo številne systemske rešitve – med drugim varne in trajne namestitve po principu *najprej stanovanje* ter programe, namenjene izključno njim, v katerih je strokovno osebje usposobljeno za razumevanje kompleksnosti težav žensk. Nanje bomo pozorni tudi, ko bo osmi marec mimo.

Kata Rupar

Kazalo:

2	UVODNIK
4	KRALJI ZA KRALJE
5	DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC
7	POLJE ČASTI
8	IN MEMORIAM: DAMJANA URBAS
10	KRALJICE OB 8. MARCU
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDOTE IZ PRODAJE
14	MARIBORSKA SCENA
17	LITERARNA PRILOGA
21	SARIN DNEVNIK
22	SLIŠANJE GLASOV
24	PODRAŽITVE S POPUSTI
26	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
30	BREZDOMKA
31	GIACOMOV FOTO KOTIČEK
32	KRAVŽLJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
34	NAGRADNA KRIŽANKA

Foto: Nada Zgank

TO SEM JAZ: ULA NINA

Rojena sem v tistih najlepših časih, ko je bilo poskrbljeno za blagostanje vseh, ko je vel kolektivni duh. Leta 1997 sem na Šubičevi gimnaziji maturirala in se izredno vpisala na politologijo ter v tretjem letniku postala falirana študentka. Droga je zaznamovala moja najlepša leta, vendar v balonu omame ničesar ne vidiš in ničesar ne slišiš. Pri 28 letih sem odšla v Indijo, kjer sem se končno očistila drog. Najprej sem bivala v ašramu, kjer sem se naučila različnih tehnik joge. Nato sem odšla študirat ajurvedo (veda o življenju) na jug Indije. Tako je minilo 15 let mojega življenja, nakar sem se leta 2019 vrnila v Slovenijo, kjer me je pričakal šok. Mama je v moji odsotnosti namreč zastavila družinski nepremičnini. In kar tako sem nenadoma izgubila identiteto. Kot pravi stari praslovanski rek: Ko ima hudič mlade, jih ima sto in enega. Takoj zatem so se začele zdravstvene težave. Okužila sem se z amebo, kar me je skoraj stalo življenja. Nato so se začele neznosne bolečine v sklepih, še posebej v levem kolku, ki so mi ga že zamenjali. Zdravniki so namreč ugotovili artrozo. Bolezen hitro napreduje in se je preselila tudi na desno stran. Boli me, strah me je, oblivajo me črne misli. Zapletena birokracija in dolge čakalne dobe pa ne pripomorejo k boljšemu počutju. Ko je človek bolan, ni fino. Če bi bila sama, si ne predstavljam, kako bi zmogla. Zahvaljujem se svojemu partnerju in prijatelju – za vso možno pomoč, potrpljenje in moralno podporo. V življenju nikoli ne smemo izgubiti upanja, temveč moramo verjeti v svoje sanje.

03
KRALJI
ULICE

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice. Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

KRALJI ZA KRALJE

Začetek leta prinaša nove naloge, nadloge, želje in cilje. Nova borba na novo obrnjenem listu. Lahko bi še in še poetično in olepševalno naštevata, kaj prinaša oziroma kaj je prineslo novo leto, toda imam resnejšo temo za preživetje nas kraljev in kraljic. Kje začeti, je vprašanje, saj imava kar nekaj stvari, ki jih želiva jasno in glasno javno povedati, predvsem zato, da naju/nas nekdo sliši in vsaj približno resno vzame. Prepričana sem, da se bo večina poštenih kraljev in kraljic strinjala z nama.

1. Borba za moj/tvoj plac

Spet so bili spori za »ozemlje«, tu se bijejo najmanj soške fronte za plac. Malo za šalo, malo zares, a določeni kralji/kraljice si lastijo place, in to ne enega, ampak več naenkrat. Z njimi se ne da normalno dogovoriti za delitev in prihaja do konfliktov. Zanima me, zakaj se ne moremo dogovoriti kot odrasli, civilizirani ljudje. Obnašamo se kot neandertalci, kar vpliva na celoten izkupiček vseh vpletenih, kajti ljudje si zapomnijo, kaj se je dogajalo, kdo je bil vpleten, v kakšnem stanju je bil itd. Sploh če je dogodek svež. Za vse nas bi bilo bolje, da do tega ne bi prihajalo, vsi imamo korist od lepega vedenja, kajti vsi smo v istem dreku. Namesto da držimo skupaj, si mečemo polena pod noge – če je meni crknila krava, naj tebi dve. In smo fous za vsak evro ali kos kruha, ki si ga kdo zasluži. Dragi moji kralji in drage kraljice, smo mentalno res tako počasni, smo res tako nizko padli, da smo postali živali in sovražni drug do drugega samo zaradi par cekinov? Kje sta se izgubila bratstvo in enotnost? Vsi smo v istem dreku, zakaj ne držimo skupaj kot prava družina? Veliko lažje bi nam bilo. Drug drugemu bi pomagali in nikoli nihče ne bi bil lačen, ker bi se obračali drug na drugega. Naj vam bodo te besede v razmislek, da postanemo boljši in da končno začnemo držati skupaj in postanemo enotnejši. Imam prav ali ne?

2. Ponujanje Kraljev ulice v alko ali kinkajočem stanju

Šok. Prideš do fast fooda, prosiš, če bi šel lahko na WC, in ti rečejo oziroma te praktično obtožijo, da so ti zadnjič dovolili uporabo, pa si pustil umazano od zadevanja: žlice, igle, vse krvavo, pravi kaos in šok. Nič ti ni jasno. Ko daš dol kapo in šal, dojamemo, da nisi prava oseba, in se ti opravičujejo za pomoto. Alo, ljudje, kako lahko seržete tam, kjer dobivate kruh in denar? Zaradi takih scen gre lahko plac po gobe in vsi prodajalci Kraljev ulice pademo v isti koš, kar pa ni pošteno in ni prav. Tudi stranke se pritožujejo nad obnašanjem določenih. Poskusili smo jih že sami opozoriti, pa je prišlo samo do prepira med nami in ne najdemo skupnega jezika za te nepotrebne dogodke, zato se midva in najini »sodelavci« obračava na društvo, da se ta problem reši, da lahko normalno ponujamo brez strahu in težkega srca, da smo komu prevzeli plac oziroma teritorij. Prosimo, če bi lahko sklicali sestanek zaradi teh stvari, ker slaba luč pade tudi na celotno Društvo Kralji ulice, kar pa ni nikomur v interesu, tj. da se meče slaba luč na prodajalce in na društvo v smislu, da Kralji ulice podpirajo narkomanijo in

alkoholizem, kar pa vsi vemo, da ni res. Upam, da bomo ugodno rešili problem in da bo rešitev vsem nam v prid.

Sestanki prodajalcev so vsak zadnji torek v mesecu ob 12.15. Vse nesporedne poskušamo reševati kot skupina. Če ne dosežemo soglasja, zadeve z vsemi vpletenimi v spor rešuje strokovni tim (op. ured.).

3. Žalitve in obtožbe, kako zapravljamo zasluženi denar

Drugi kralji ti znajo uničiti ugled, ko se pred potencialno stranko derejo, da delaš samo za šut in da sploh ne potrebuješ denarja, ker imaš vsega dovolj in se le delaš bogega. Vsak ima pravico, čas in željo ponujati na svoj način, ampak pri tem mu ni treba ogrožati drugih zaradi lastnega pohlepa in požrešnosti. S tem mislim, da ni treba ponujati Kraljev po osem ur ali več, saj s prodajo ne uveljavljaš delavne dobe in ti ni treba nabijati ur kot v pravih službah. Predlagava, da na nekaterih »vročih« lokacijah ponujanje časovno omejimo, da ima vsak možnost priti do tisto malo zaslužka, da lahko preživi. Morda je dobro pogledati še koga drugega, ne samo na sebe, kajti vsi smo na istem in vsi se trudimo preživeti na ta način. Zato bi morali biti solidarni drug do drugega in se ne obnašati, kot da smo sovražniki ali tujci.

Ježijo me te stvari, kajti moja prva misel ob imenu in omembi časopisa Kralji ulice in pri njegovem ponujanju je ta, da je namenjen (nam) brezdomnim, tj. takim brez doma, ki živimo pod mostom, na cesti, v parku. Če imamo srečo, pa v kakšni bazi in nam časopis predstavlja vsakodnevni kruh in kak topel obrok. Ne zdi se nama prav, da Kralje ulice ponujajo takšni, ki pridejo iz tople postelje ali pa celo službe in se nato prerokajo za prostor bolj kot kdo, ki je na cesti. S tem dobesečno jemljejo kruh pravim kraljem, ki bijejo vsak svojo bitko iz dneva v dan, da preživijo, in jim vsak cent pomeni bogastvo in hitrejšo pot do hrane in osnov za življenje. Včasih nam zaradi krega okoli placa ne uspe priti niti do tega, da si lahko kupimo mali sendvič in vodo. Veliko strank misli, da smo prodajalci Kraljev ulice kolegi, in celo to, da si delimo zaslužek, a mi vemo, da to ni res. Smo vsak zase in vsak zase mora poskrbeti, kakor ve in zna. Nekateri se sicer razumemo in si pomagamo, a na cesti je vsak kralj kraljestvo zase in vsak bije svojo bitko sam.

Dragi moji kralji in kraljice, prosim, malo se zamislite vsak nad sabo, nad svojim početjem, in vsak naj razmisli, kaj bi lahko sam pri sebi spremenil, da bi pomenilo ponujanje Kraljev sobivanje na placih in bi bilo nasploh življenje nas kraljev mirnejše, spokojnejše in prijetnejše. Spremembe se začno najprej pri samem sebi, in to korak za korakom. Nič ne gre na hitro in čez noč. Lep kraljevski pozdrav in se kmalu beremo.

Kotna škrate

Niso samo iz seksualne revolucije kot največji heroji izšle največje pizde.

Milan Fridauer – Fredi

DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC, 4. del

NEKEGA DNE

Bil je tak dan kot že ničlikokrat prej. Zbudil sem se in se odpravil v službo. Svoj kamionček – hišico na ogromnih kolesih – sem lepo zaklenil s skrito žico in se odpravil. Prišel sem v službo k tistemu nekdanjemu novogoriškemu svečarju in začel pripravljati vosek, kalupe in embalažo za sveče. V delu sem užival, čeprav sem v sebi plašno skrival svojo identiteto brezdomca. Delovni dan je že kak mesec potekal utečeno, ko je do mene prišel delovodja in me zaprosil, če lahko stopim z njim. Odšla sva v pisarno, kjer sta me pričakala dva kriminalista. Niti sanjalo se mi ni, zakaj. Pozdravil sem ju in prepadeno čakal, kaj se bo izcimilo iz tega nenavadnega obiska. Začel se je čuden pogovor in občutek sem imel, kot da nekaj vrtajo vame ali me nečesa obtožujejo. Naiven kot sem bil, tega niti pod razno nisem povezal s svojo čudno družinico, o kateri se nisem nikoli spraševal, kaj v resnici počne. Pogovor se je začel zapletati v neko obsodbo

glede meni neznane tatvine iz še bolj neznane trgovine. Baje naj bi jaz pes človek vedel, za kaj gre. Nič mi ni bilo jasno, moje življenje so bili kamionček, delo pri svečarju, branje knjig v parku pod lepo ogromno lipo in večerno druženje s slučaji meni podobne usode. Po več kot uri dreganja vame so naposled obiskovalci odšli in mi nekako naznanili, češ: »Vemo, da lažeš!« Zmedeno sem se delovodji opravičeval za nevšečnosti in iskreno pojasnil, da res ne vem nič o tem. Poslušal me je in naposled odločno rekel: »Žal mi je, mi tukaj nočemo težav.« Stisnil sem se v črno strjeno kepo, gledal v tla in odgovoril: »Res nisem nič slabega storil. Ko sem prišel k vam, sem bil srečen, da sem sploh dobil službo, a me je bilo sram povedati, da sem brezdomec.« Skrušeno sem odšel s solzami v očeh. Spet so mi tiste prekleste solze poti brez smisla polzele po licih. Kar hodil sem in hodil, gledal kamenčke asfaltnega pločnika, izgubljen in zlomljen. Pot me je tega dne vodila v naravo, proč od vsega, proč od ljudi, od sveta, tja v zavetje, kjer sem lahko objel drevo in se mu razjokal,

Rade Nikolić

kot da bi ga hotel prositi, naj me vzame k sebi. Raztrgane duše sem se zariil med listje pod korenine in se zvil v klobčič kot ježek. Želel sem si ostati za vedno tam, del tega lepega drevesa, katerega listje je šepetalo v vetru. Dan se je prevesil v večer in večer v noč. Stiskal sem kepe listja in zemlje v dlaneh, neviden in nihče.

Marjan Birska

LJUBLJANA, KI UBIJA SANJE

Sanjala sem, da si z nekim dolgasim slokim fantom imela potujoče konje, morda tudi slone in druge živali, potovali ste po obronkih civilizacije, spali po naključnih travnikih na robovih gozdov, vznemirljiva družina. Z družino smo se vam hoteli vsaj za kratek čas priključiti, da bi imeli vsaj malo benefita od tega, če sva že sestrični, zdelo se je, da nas čaka ena bolj vznemirljivih dogodivščin v življenju. S konji, divjimi, neukročenimi, vama, divjima, neukročenima, ki sta v življenju izkusila že vse in več.

A ni bilo čisto v skladu s pričakovanji. Ko smo se zbirali, da bi šli, sta bila okorna, obotavljiva, ukvarjati sta se morala s svojimi številnimi navadami, bolj kot pa z živalmi, ki so morale biti po sili razmer nekako samozadostne ... Bila je kava, pa še ena, pa čiki, pa pivo, pa džointi, pa na telefonu je bilo treba večkrat vse prečekiati. Makrodozirala sta vse te navade, ki so se očitno tudi med nomadskim življenjem počasi, a vztrajno uvile v vaju. Mi smo pa čakali, čepeli tam z vama, v pričakovanju, da slednjič krenemo neznano kam, in dan se je med tem že nagibal k večeru, vidva pa sta še kar čepela na izhodišču in se ukvarjala sama s sabo.

A kljub temu je, ko sem se zbudila, v meni ostal pridih pričakovanja po nečem divjem in nepredvidljivem, nomadskem in svobodnem, kot nekakšno v robček jutranje meglice odeto hrepenenje. Ah, saj sem kot ujetnica plehkega romana, ko premlevam možnosti, kam vse bi nas lahko poneslo in katere barve bi tam bili oblaki, v katere bi zrl mimo plapolajočih konjskih griv. Če bi se odpravili ... Če bi res lahko šli.

Ne, ne bom te poklicala, da bi ti povedala, da sem te sanjala, draga sestrična. Vem, da bi se iz tebe kar ulilo, kako je vse slabo, da nimaš denarja, ne stalnega naslova, da si vedno bolj bolna, tip te maltretira, polomil ti je že nekaj kosti, z njim si le še zaradi sobe, ki jo le v dvoje lahko najemata, in s tem poskušaš prekiniti neskončno nomadovanje po najemanju zadnjih ljubljanskih lukenj, nimaš izbranega zdravnika in ne dodatnega zavarovanja, kaj šele zobarja, nimaš prijateljev, ker jim nimaš kaj dati, družina pa ti je itak že v najstniških letih obrnila hrbet. Tako bi te spet morala dolgo poslušati in morala bi dojeti, da zares nimaš nič od nič, razen tega svojega dostojanstva, ki si ga od nekdaj nosila kot elegantno obleko. Kot da bi bila rojena za nekaj večjega, a glej, kje boš v Ljubljani našla flet zase, da bi lahko to, kaj večjega, sploh začelo kaliti.

Nikoli mi nisi bila blizu, sestrična moja, a vseeno si te ne morem izbiti iz glave, verjetno pa niti popolnoma izsaditi iz srca. Ko pomislim nate, me oblije sla po življenju, tista tvoja, ki pa se, kot včerajšnje sanje, že blini v prazen nič v odsevu počasne, umazane blatne Ljubljane z vzhoda Ljubljane (kjer so najemnine malo nižje, a samomori pogostejši) in hlapi v še bolj umazan ljubljanski zrak (ki načenja pljuča tudi v bolj elitnih soseskah).

In lahko samo še zavpijem: Zakaj je v Ljubljani, faking *najlepšem mestu na svetu*, že preprosto samo živeti postalo nedosegljivo kot oddaljene sanje?

Špela Razpotnik

NARKOMAN

duh že star
telo nezrelo
zabodi me
ne bo bolelo
blažen dan
spi nemir
spi prepir
le zakaj ni vedno sonce
le zakaj ni vedno sonce

iskal sem dom
našel zavetje
ljubil objem
začel početje
hčere in sinovi
bremen očetje
le kdo je kriv
da še sem živ
ko bi le bilo poletje
ko bi le ...

.... bilo poletje

Goran R.

*Ni je umetnosti nad nesmislom,
od zdravstva ničesar bolj zastoj.
Zdravstvujmo torej dan in mrak noči,
najdevši smisel v brezsmislu...*

Barom

KLOŠARKA

ženska biti na cesti je bolečina
iz oči seva ti praznina
vsaka beseda boli ali pa te
še bolj na dno spodi

vsem si v napoto kot smet
vsem si v posmeh
na prste ene roke lahko prijatelje prešteješ
a sovražnikov in škodoželjnežev se znebiti ne moreš

ženska na ulici biti je smrt

TX

PREDEN GREM

Mehko pada telo v zemljo,
misli so brez peruti,
nem je dež in sam pristan,
v rezu jutra odsev večera,
tiha slutnja zevajočih ust,
votel strah korakov v senci cipresovega gaja,
niti sledi, kdo in kam odhaja,
nič dežja,
sama zlata preja.

Franjo Frančič

POLJE ČASTI, 23. DEL

Gotovo obstaja pot, ki je prav mogoče in na različne načine osebna in enkratna. Prav mogoče obstaja pot, ki je gotovo in na različne načine enaka za vse. Obstaja pot, ki je gotova in na neki način mogoča. (Jorge Bucay, Pot solza)

Vonj po praznikih je vonj po vračanju domov ob koncu leta, nekaj dni pred božičem in silvestrovim. Seveda ni enako, če kdo odide ali če umre. Zagotovo ni enako, če se iz slabše hiše preselimo v boljšo ali nasprotno. Jasno, da ni isto, če zamenjamo staro kripo za nov avto ali narobe. Izkušnja izgube v nobenem primeru ni enaka. Luka nima več doma. Družina nima več Luka. Naredila se je praznina, ker ga ni, dom je tisto, kar bi zapolnilo njegovo telo. Dišeči nič, kjer ga ni. Luka je spet zdrsnil. Močno. Mama, oče, brat in sestra trepetajo. Ne razmišlja več o sodelovanju na CZOPD-ju v Ljubljani. Ne. Od tedaj, ko je bil zadnjič tam, je preteklo mesec dni. Spal je v garažni hiši, zdaj spi v stari, odsluženi kamp prikolici – se druži z narkomani –, spal je tudi v zaporu: 48 ur. Nihče ne razume, kaj je razmišljal, ko je sedel v avto, ki je last nekoga, ki dela, ki je avto kupil z denarjem: s prihranki ali »z dobrim poslovanjem«. Nihče ne ve, kaj je Luka rekel tedaj svojemu »prijatelju« Senadu, ki si zdaj lasti njegovo malo stanovanje, za katerega najemnino plačuje Lukov oče, ko je Senad obrnil ključ in sta zdrvela v temo, presenečeno gledala srno, ki jima je prečkala pot, in se končno vdala modrim lučem. Zvezdna luč in sij sta prežarjala zračno višavo z blago in prijetno milino, ko je skozi zadnje zamreženo okno policijskega kombija Luka gledal nebo, to čudovito zračno pokrajino. Bil je še v nebesih, samo nasmihal se je sam sebi, popolna hitrost je to, da meje, ki jih postavlja prostor, prenehajo obstajati. Oblaki so se raztrgali v mestu, v hladni celici.

Ko letimo, smo svobodni ... Luka ni več svoboden. Ali ptičje pero izkusi tesnobo, ko drsi z vetrom? Tako je bilo z njim tisti dan in še mnoge dneve, ki bodo prišli. Izgubiti pomeni pustiti nekaj, kar je bilo, da bi vstopili nekam drugam, kjer se skriva nekaj drugega, kar je. To, kar je, pa ni enako kot tisto, kar je bilo. Luka ne ve več, kaj je bilo, izgubil je glavo, prevečkrat je že letel v nočni temi, skozi oblake, med nevihto.

Bila je služba, bil je dom, bila je družina. Ne izgubljam zgolj zaradi smrti, temveč tudi zato, ker nas zapustijo, ker se spreminjamo, ker gremo naprej. Naše izgube vključujejo tudi zavedno ali nezavedno odrekanje svojim romantičnim sanjam, odpoved neuresničljivim upom, utvaram o svobodi, moči in varnosti, kakor tudi izgubo mladosti, tiste brezbrizne samosvojesti, ki je mislila, da je za vedno varna pred gubami, neranljiva in nesmrtna. Luku ni bilo treba tekmovati za ljubezen staršev, imel je veliko, mogoče preveč. Ga zato preplavlja globoka neprizadetost, sprejemanje stvari, ki jih ne more spremeniti, niti sebe ne?

»Ja, saj zdaj bo pa šel, da ga ne vidim več. Ta je res kreten. Sem se mu kar umaknil, samo ko pridem nazaj, da ga ne vidim več ...« Luka si da duška, ko govori o preteklih dogodkih. Ko pove za Senada, ne pove resnice, zakaj sta kradla, kdo je bil pobudnik – starši so prepričani, da Senad –, kaj je takrat razmišljal, saj vendar ve, da kraja vodi v zapor, nikamor drugam. Izgube nas spremljajo vse življenje; potrebne izgube; izgube, ki se bodo pokazale, ne le ko bomo soočeni s smrtjo nekoga, ki ga imamo radi, ne samo ob gmotni krizi, ne le ob delih nas samih, ki bodo izginili, temveč ob neizbrisljivih dejstvih, kot je na primer, da ne glede na to, kako bistri smo, včasih izgubimo,

CDD20

07
KRALJI
ULICE

in da smo strašno nezmožni sebe in tiste, ki jih imamo radi, zaščititi pred nevarnostjo, bolečino, odvisnostjo, minevanjem časa, starostjo in smrtjo.

»Pa ga ja ne bomo kar pustili, da nam bo umrl?« so besede, ki jih je Lukova mama izrekla starejšemu sinu, Lukovemu bratu, ob zadnjem srečanju.

»Ne vem, zdaj ko ga še imamo, moramo biti z njim,« so besede Lukovega brata, ki pozna to sceno, to ulično življenje. Luka, svojega mlajšega brata, je srečal na ulici, v podhodu mesta, roko je imel krvavo, ker žila ne zdrži več »špikanja«, ker mu ni mar, da ima hepatitis C, ki se v nekaterih primerih pozdravi sam od sebe. Vsaj tako si misli Luka, ki je bratu predstavil narkomanko, svojo prijateljico, v srednjih letih. V mestu.

Na začetku sta bila otožnost, otožnost spričo naše lastne človeškosti, in upanje, le duša, ki se bo znala zazreti v njene globine in svoja občutja ob tem približati sleherniku, edinole takšna duša je lahko duša ...

Luka pogreša svoja starša, a se ju boji poklicati, čas pa mineva. Luka ne ve, kaj njima pomeni globoko v sebi ta njegova brezizhodna pot, ta kriva pot. Mogoče si zvije močnejši džoint, postane ga strah, v sanjah se prebija skozi labirint tistega parka sredi Ljubljane in skozi labirint svojega življenja. Zadrogirani kanu sredi odprtega morja v temi, ki sledi napevu tanga, ki ga pojejo nenasitne sirene. Nekoč si bo rekel: »Takšno je bilo moje žalostno življenje: življenje zadetega Odiseja, le da se ta Odisej – jaz – nisem mogel nikamor več vrniti in je bila zame Itaka zgolj morje in pesem siren in zvijače in solze v dežju in Kiklop in spet morje: morje za vse večne čase.«

Lukovo življenje je polno solza, je kot pot, ki ga želi učiti sprejeti bistveno vez med izgubami in pridobitvami. Ta pot kaže, da bi se moral odreči tistemu, česar ni več, in to pomeni zoreti. Le komu bi Luka verjel, če bi mu rekel:

»Na poti bomo sprejeli, da so izgube sicer težavne in boleče, a samo z njihovo pomočjo lahko postanemo celoviti ljudje.«

Omar Hajam je napisal: »Pozabi svet. Kar najbolj uživaj to, kar moremo užiti, preden se sami v prah povrnemo spet.«

Erazem

IN MEMORIAM: DAMJANA URBAS

V SLOVO

Poslovili smo se od Damjane in še prej od Dareta. Na sceni sta bila morda celo najstarejša in tako kot mnogi zašla predaleč. Cenim, da sta se kljub vsem težavam, ki jih ni bilo malo, vedno znašla in ostala skupaj – do konca. Dandanes je to redko, saj vsak skrbi le zase, in če nimaš toliko denarja kot partner, se lahko samo še odseliš. No, pri Daretu in Damjani očitno ni bilo tako in si nista računala dolgov, preteklosti ali položaja. Vedela sta, kaj res šteje. Bila sta resnično stara šola.

Zdi se mi, da je bila Damjana vedno dobre volje, že zavoljo družbe, kamor ni nosila svojih težav. Za to je imela Dareta. Zнала se je pogovarjati in poslušati, tako da je pogovor lepo in smiselno tekkel. V preteklem letu se je stanje obeh vidno poslabšalo: Dare je bil vedno bolj šibek in tudi Damjana ni bila več dobro. Preveč sta že preživela, izpolnila sta življenje in en za drugim odšla na zaslužen počitek. Pravica in zakon vsega živega in neživega, večni krog se je sklenil. Zadnje čase sem ju pogrešal. Ljudje, ki so ti blizu, s sabo vedno vzamejo še košček tebe. Obema na tem mestu želim srečno pot, kjer koli že sta.

Robert Ž.

Damjana, ob tvojem odhodu mi zmanjkuje besed, zato si bom izposodila verze Iztoka Mlakarja, ki si ga imela rada in si se nanj spomnila vsakič, ko sem dalj časa govorila zatu, ker govorim glih t'ku ku wan:

Nikdar v življenju ne hitet, bohvari,
pogrešnost prou vse, kar je lepga, pokvari.
Lepe reči morš guštirat na lahno,
da nebeš usahnu, še prej ko boš zdahnu,
da nebeš usahnu, še prej ku bo cajt.

A zdaj si mahava v slovo in vidim te na vroč, s soncem obsijan poletni dan, s sončnimi očali na nosu in berglo v roki, ki jo dviguješ v pomah. Ni še bil cajt.

Helena Grbec

ZADNJE SLOVO

Posvetilo pišem za Damjano, ki je bila pozitivnega duha in je nosila sonce v sebi. To je na žalost ugasnilo, na naših obrazih pa pustilo solze žalosti. Poznala sva se celih 25 let. Bila je prava rokerica in zelo pozitivna oseba. Nikoli se nisva skregala, temveč sva se spoštovala kot prava človeka. Damjana je bila prava borka, a življenje se ne ustavlja in leta minevajo, starost in bolezen pa ne izostaneta. Med boleznijo sta s partnerjem Daretom dobila psico Pando in hitro sta si z njeno pomočjo opomogla. Nato pa kar naenkrat šok – Dareta je doletela smrt. A Damjana se ni predala in je črpala moč iz Pande. Vendar je bilo srce zlomljeno. Jaz in drugi smo jo spodbujali, a vseeno sem videl in čutil, da njeno srce ugaša. Težki dogodki so si sledili in kar naenkrat je ostala še brez mame in Pande. Res je bilo žalostno. Kmalu je še ona umrla v boju za edino ljubeznijo, ki ji je ostala – to je bila Panda! Počivaj v miru in naj ti bo lahka zemlja. Damjana, za vedno boš ostala v mojem srcu.

Pero aka Maha

Foto: Jean Nibbelitz

Draga Damjana, vse od Daretove smrti poleti sem se bala, da bom morala pisati tole besedilo. Skupaj sta tvorila en organizem, eno krhko ravnovesje, en dom. Saj ne, da se nisi pogumno borila z življenjem, ampak nikjer več se nisi zares dobro počutila. V domu, kjer je nekaj tako pomembnega manjkalo, nisi več imela obstanka, družba pa te je tudi izčrpavala. Bila si nedvomno ena najlepših žensk, kar sem jih spoznala, in rekla si, da si se zadnje čase počutila kot nekakšen artikel, na voljo v trgovini. Seveda, saj si bila tudi brihtna, razgledana, odprtega duha in z dobrim smislom za humor. Imela si tako divjo kot nežno, skrbno plat. Neskončno so te jezile bolnice, kjer si imela vedno občutek, da so do tebe pokroviteljski ali pa da te ne jemljejo resno. In teh bolnic je bilo v zadnjih mesecih zelo veliko. Strašilo te je, da nad svojim telesom nisi več imela nadzora, da ga nisi razumela, večkrat si rekla, da si ves čas utrujena. Tega sicer ni bilo videti, ko si kot neka posebna vrsta mažoretke vrtela in vihtela svoje berge, ki si jih obvladala kot dodaten par rok. Ob popoldnevih in večerih si najraje napol leže v postelji jedla sladoled in gledala Animal Planet, živali si oboževala in vedno so te spravile v smeh in dobro voljo. Ko je umrl Dare, me je v dušo zarezal zadnji križec, ki ga je označil na stenskem koledarju. Ko si umrla ti, je na steni obvisel novi koledar z motivi prikupnih živali, ki si ga dobila za novoletno darilo. Niti februarja ni dočakal. Damjana, vedi, da se te bomo spominjali s spoštovanjem in občudovanjem ter da bomo pogrešali vse, kar te je delalo tako edinstveno.

Maruša Ivančič

Zelo mi je žal, Damjana, za prijatelje Jana, da si pred smrtjo toliko slabega doživela. Velikokrat si poudarila, da boš hitro odšla za svojo ljubeznijo Daretom, ki je žal preminil lani. Srčno upam, da sta nekje spet skupaj srečna. To si zaslužiš. Mirno počivaj, vedno boš ostala v mojih mislih. Zdi se, kot bi Srečko napisal pesem zate. Adijo!

Mica

NA TEČAJU MRTVIH

Skozi sivo pajčevino sije dan.
Človek stopa po cesti raztrgan, bolan,
človek brezvoljen, v dno duše potr, človek, ki pričakuje smrt.
Tam v tišini meglenih poljan
umrl bo sredi žalostnih sanj,
kakor luč bo pojemal, ugasnil
in pred vsem svetom se bo skril.

Srečko Kosovel

VLAK POZABE

Nisem vedel, kaj je odgovornost za praznike, dokler se mi ni rodila hči, imela je lunin obraz in dišala je po jutru, ob njenih prvih korakih sem stopil na čelo vrste, lahko bi ji rekel, da je ona moj praznik, pa nisem zmogel, sovraštvo in ljubezen sta včasih tako skupaj, da ju komaj ločiš, pesnik je v meglenem jutru čakal na vlak, samice ližejo svoje mladiče, samci so se odpravili na lov, na pročeljih sivih hiš plapolajo zastave, človek, ki ni imel sreče, a je po njej dobil ime, je v kriku skočil pod lokomotivo, hči je stopila do mene in me pogledala naravnost v oči, izdajalec, igraš se z besedami, a v resničnosti, kdaj si me zadnjič objel?!

Vlak pozabe je to jutro zamujal.

Franjo Frančič

BUDNOST

Leta nazaj sem zagledal nesrečnega tipa, ki je na ves glas ponavljal na ulici: »Noben me ne bo več jebal, noben ...« Seveda tip ni našel svojega središča, svoje duše in je bil zato pač takšen, kakršen je bil. Duša pa je tisto ravnovesje, na kar družbene ideje, pričakovanja, zahteve in manipulacije nimajo niti najmanjšega vpliva. Ko predpisi družbe nimajo nobenega vpliva na posameznika, pomeni, da družba brca v prazno, da se kot Don Kihot bori z mlini na veter. Pravi modrec je svetnik, ker je sam svoj in je lahko tudi v vlogi berača, ampak ga tisti, ki sestavljajo čredo ovac, tisti, ki so odvisni od ideologije, ne bodo prepoznali. Vsi, ki sestavljajo družbeno maso (čredo), so medsebojno odvisni, so soodvisni, niso pa samostojni, ker nanje vplivajo predpisi. Lahko pa človek živi po predpisih in je videti olikan, lepo oblečen, ampak na njegovo zavest vsi ti družbeni dogovori ne pustijo nobenega vtisa, nobenih sledi. In norost ni samo izza zidov klinike za duševno bolne, ves človeški je svet kar precej zmeden, pičen. Zares neodvisen posameznik v resnici sploh ni posameznik, ampak je do najmanjše podrobnosti zlit s Celoto, je eksistencialen, je absolutno živ, je Življenje.

Nihče

ŽOGA DROGA

Da droga ni žoga, sem vedela že kot mala smrklija. Potem pa je prišel dan, bolj depresiven ne bi mogel biti. Kaj je depresija, sem spoznala že zgodaj. K osebni zdravnici sem se odpravila pri nepolnih 14 letih. Osebno zdravnico sem prosila, naj me zaradi depresije pošlje k psihiatru. Poslala me je na Grablovičevo, ne spomnim se več, kako se je center imenoval, a do tja nisem odšla zaradi strahu, ker so tam zdravili tudi odvisnike, kar je zame takrat bilo še nekaj bogokletnega, saj še cigarete nisem prižgala.

Potem je prišla srednja šola, ki sem jo večinoma prešpricala. Nekje okoli 20. leta, ko sem po izpitih končala šolo, pa se je zlovesče prikotalila žoga. Bila sem previdna, sprva sem si jo komaj upala nafiljati z nogo, posnifala sem linijo, manjšo od otroškega palca, a občutek je bil, kot da sem Maradona in sem se dotaknila zvezd.

A te zvezde so kmalu izžarele. Brca je bila prva, a ne zadnja. Še danes obžalujem to svoje driblanje. Hudo je, ker po prvi brci v žogo navadno sledijo še mnoge brce v vse dele telesa. Tudi ko si čisto moder in priklopljen na aparate (zaradi kake hude okužbe ali podobno), bi to igro z žogo drogo še kar nadaljeval. Otrok, ki se speče na prižgani pečici, čemur sledita jok in stok, tega več ne ponovi. Pri žogi drogi pa se močno opečeš mnogokrat, a bi se je še vedno dotikal, dokler ti ne zogleni prst – in še kaj drugega.

Serpentina

REALNOST BREZDOMSTVA

Prejšnjo noč sem spal v dvigalu na območju Poljan. Zunanja temperatura je bila -9 stopinj Celzija. Do enih ponoči je še nekako šlo, potem pa se je telo tako ohladilo, da se še spati ni dalo. Edino, kar mi je padlo na pamet, je bilo, da sem vstal in se začel premikati – hoditi (plesal pač nisem). Tako sem se predramil in ogrel. Nekoč sem tako v eni noči prehodil 18 kilometrov, ni pa to glih dober filing. Če mi ne bi ukradli telefona, bi mogoče lahko poklical kakšnega prijatelja, da bi me vzel k sebi za eno noč ali vsaj za nekaj ur. Tako pa nisem imel druge izbire kot pešačiti. Težko je. Kakšen dan še gre, če se pa to vleče dalj časa, si povsem brez moči.

Fantom

ENA MORSKA

Odpotujem za 14 dni v Zadar na morje z mamo. Še vedno v igri trava, terapija, heroin. Med vožnjo do meje kadim hors. Tam policistka zahteva dokumente in vpraša: »Da li uzimate kakve lijekove?« Mama odgovori, da gremo k teti v Zadar in da ne vemo, o *kakvim lijekovima* govori. Vrne nam dokumente in gremo naprej. Čez čas me mama pogleda in reče: »Joj, kako si črn po nosu in obrazu.« Seveda je bilo to od folije. Ustavi avto in reče: »Aj, zdaj to pokadi do konca.« In spet vzamem v roke folijo in svojega najboljšega prijatelja horsija.

Prettyboy43

KRALJICE OB 8. MARCU

010
KRALJI
ULICE

»Za žensko je težje v tem moškem svetu, saj moški mislijo, da si lahko vse dovolijo. Ko sem bila enkrat v lokalu s kolegico, sta k nama prisedla dva moška, čeprav sva rekli, da ne želiva njune družbe. Vstali sva in se presedli, nakar me je eden od njiju, seveda pijan, zagrabil za roko nad komolcem in rekel: 'A ti si pa prefina zame, al' kaj?' Plavico sem imela cel teden. Prijateljico je na primer na poti iz Cvetličarne na parkirišču ogovoril nekdo, ki ga je odslovila. Šel je v avto in jo dvakrat povozil – najprej v rikverc in potem še od spredaj. En mesec je ležala polomljena v gipsu. Teh primerov je še in še. Moški to jemljejo kot nič, je pa v resnici spolno nadlegovanje.« Arias

»Kot ženska sem imela med ponujanjem časopisa tudi slabe izkušnje. Bila sem napadena. Govorili so mi, da sem simpatična in lepa punca. Odkar sem na invalidskem vozičku, tega ni več. Načeloma imam zdaj dobre izkušnje, ljudje me tudi poznajo.« Danica Leskovšek

»Osem mesecev sem bila na cesti. Z nekom sem spala v neki garaži. Ko je šel v zapor, sem ga obiskovala. Čeprav sem na cesti ostala sama, sem mu morala pošiljati denar v zapor. Glavo sem dajala na tnalno, ker sem mu notri nosila tudi drogo. Potem sem šla v varno hišo, kjer mi je bilo malo lažje. Zdaj živim pri novem partnerju, saj bi bila sicer še vedno na cesti. Želim si, da bi ostala skupaj, saj imava kar veliko skupnih stvari in ne bi rada zafrknila.« Katja Janževič

»Znam delat' z denarjem, da z družino pridemo čez mesec. Plačujem elektriko in vse to, sama kupujem tudi šolske potrebščine. Sama skrbim za pet otrok, doma se ukvarjam z njimi in vesela sem, da smo skupaj. Hvala bogu se dobro počutim, čeprav so mi odkrili raka na pljučih. Na zadnjem slikanju je bil rak videt čisto majhen. Zdravniki so mi rekli, da sevanje verjetno ne bo potrebno. Vesela sem, da dobivam nazaj kile.« Violeta

»Velikokrat me imajo za možačo. Imam močan glas, ki ga moram imeti, če me kdo užali ali če užali koga, ki mi je blizu. Nekaj časa sem se delala, da sem lezbijka, da sem imela mir pred tipi. Ženske so bile rade zraven mene, zato so mi moški verjeli in se me niso dotikali. Kar dolgo časa sem imela mir. Znam tudi uporabiti kladivo, šraufenciger, sekuro, znam zamenjati sveder ali gumo na avtu. Dobro furam, čeprav je zdaj splošno znano, da nisem lezbijka. Vidijo, da se znam postaviti zase na isti način kot moški.« Maja

»Marec je mesec nežnosti, materinstva. Na Kraljih ulice igramo namizni tenis, v mesecu marcu se obdarimo s hitrimi podajami. Hvaležna sem, ker redno igramo ping pong, tako se lahko hitro razvijam. Pri tem mi pomaga dobra ekipa, velikokrat sami fantje. Počutim se, kot da imam svoj harem. Med moško populacijo na Kraljih se dobro počutim.« Iva Tisa

»Lansko leto sem bila brezdomna, v kontejnerju na Poljanski sem spala devet noči s samimi moškimi. V prostoru je bilo toplo, sicer pa se nisem dobro počutila. Takrat sem bila edina ženska tam. Tako sem se matrala. Cele dneve sem hodila naokrog ali pa sedela na železniški postaji. Tudi tam je bilo toplo, sedeli smo na klopih. Ljudje so me spraševali, kam potujem, kateri vlak čakam, pa sem se kar zlagala, da ne bi vedeli, da sem brezdomna. Čistilki, ki me je gledala te dni, se je zdelo čudno, da tam sedim po pet, šest ur. Po cele dneve sem hodila in s sabo vlekla vrečke s svojimi stvarmi, saj jih v zavetišču nisem mogla pustiti. Takoj ko sem dobila denarno socialno pomoč, mi je uspelo poiskati si sobico, plačujem 250 evrov. Vsem se zahvaljujem za pomoč.« Ruža Kuridža

Clicker-Free-vector-Images

»Poročena sem že 40 let. Z možem živiva v bivalni enoti v Polju. Iz Bosne sem v Slovenijo prišla pred 17 leti, mož pa je tukaj že dolgo, saj je v Sloveniji obiskoval šolo in delal. Jaz sem takrat bila s hčerkami doma in sem skrbela zanje. Dve hčeri živita v Sloveniji, ena pa v Bosni. Slišimo se po telefonu. Mož ima sladkorno bolezen in je bil trikrat operiran na hrbtenici. Jaz imam trombozo, kar mi je zelo udarilo na psiho. V času zdravljenja sem se počutila osamljeno in žalostno. Mož mi je bil v oporo, saj mi je kuhal in čistil stanovanje. Zdaj sem bolje in sem bolj pogosto na Kraljih. Z možem prideva vsak dan v dnevni center. Pomaga mi, ker sem med ljudmi in se lahko pogovarjam. Super mi je, da na Kraljih dobim tudi oblačila in obutev.« NN

»Hvala bogu, da sem bila vedno samostojna, da se nikoli nisem zanašala na moške. Edin' problem je bil stanovanje. Če živiš pri 'njemu', je zelo hitro lahko kaj, kar mu ni prav, ko se upreš, pa te takoj vrže na cesto. Dobesedno. Vedno sem gledala nase, da ne bom odvisna od nikogar. In to je najboljšje, kar je lahko. Saj so na začetku vsi prijazni, ti ne vem kaj vse obljublja, ko pa pride nekaj, česar ne narediš po njegovo (če greš s kakšno prijateljico ven), te pa začne izsiljevat'. Tudi če plačujem za stroške. Da ne bi trpela in se nekomu podrejala, sem naredila vse, da sem šla lahko v svojo garsonjero. Takrat sem še imela službo, je šlo lažje, ko pa sem ostala brez službe, sem poskusila poleg zaslužiti še kaj dodatno s pospravljanjem. Vesela sem, da sem še danes samostojna. Da živim brez izsiljevanja in postavljanja ultimativ. Namesto otrok imam dva pasja otročka in sem srečna.« Renata

»Želim si, da bi imela lepo življenje. Nikjer mi ni vseč, povsod me okradejo. Od malih nog nisem doživela nič lepega. Kot ženski mi je bilo najtežje roditi', pa tudi zdaj je težko, ko ne vem, kam bom šla. Mogoče bomo pa kaj uredili, čeprav so sobe drage. Na Kraljih imam rada ljudi, mi pomagajo in me spoštujejo.« Danica

»Jaz nimam slabih izkušenj, imam občutek, da me ljudje spoštujejo. Vem pa, da ženskam ni lahko biti na ulici, nam je težje preživet' kot moškim. Ženske že zaradi menstruacije rabimo več higiene in čistoče. In rabimo svoj prostor za to. Ko sem bila na ulici, sem se vsak dan hodila tuširat na Vincencijevo zvezo dobrote, vendar je bil problem tudi manko tople vode, saj uporabljajo bojler, ljudi za tuš pa je veliko, vedno več.« KZ

»Ni dneva, ko ne pomislim na svoje otroke. Večkrat na dan. Neizmerno si želim, da bi bili lahko skupaj, a moram najprej poštimit' svojo situacijo. Nimam bivališča. Moj partner je sicer dobil bivalno enoto, kjer pa jaz ne morem biti. Spim malo tu, malo tam. Včasih tudi on spi z mano zunaj.« Anita Pavičič

»Družba je tista, ki ti ne da druge priložnosti ali upanja ali česar koli že. Želela bi se vključiti v drug svet, v svet, kjer bi lahko vsaj štiri ure na dan delala. Vsa ta birokracija ... Po stigmatizaciji narediš vse, da te psihiatri pozitivno ocenijo, a je to mnogokrat pretežka, prezakomplicirana borba. Pred zaporom sem bila zelo emancipirana, po izpustu pa sem se povsem uničila. Droge te naredijo takšnega, da se sploh ne vidiš. Hodila sem kot mrlič in trajalo je štiri leta, da sem se spet pobrala. Od tega je osem let, zdaj pa se borim z več boleznimi. Zaradi tega se ne počutim več dobro v svoji koži, padla mi je samozavest. Do konca in naprej. Trenutno sem tudi v dilemi, če bi še naprej živela s partnerjem ali bi poskusila živeti sama oziroma nekje v skupnosti, saj ne maram posesivnosti in neumnosti.« Nina

»Pomembno mi je, da sem lepo oblečena, po obleke prihajam na Kralje in v Vincencijevo zvezo dobrote. Da se preživet', ne moreš si pa ničesar privoščiti, kar je žalostno. Med ponujanjem časopisa se najdejo tudi ljudje, ki so nesramni in radi zmerjajo. Da sem narkomanka, naj grem delat, mi govorijo. Nek gospod je želel spolne usluge. Ljudje se ne zavedajo, da pri Kraljih ulice obstajamo tudi osebe s težavami v duševnem zdravju. Včasih sem bila čisto običajna punca, veliko sem delala in potovala, potem pa je nastopila bolezen, izčrpanost, kasneje bipolarna motnja.« Xoxo

»Kot ženski mi je v življenju fino, ker mi je po mojem mnenju lažje kot moškim. Ljudje ženskam bolj pomagajo.« Milena

»Mislim, da če ne bi bila tako močna oseba, kakor sem, da bi že zdavnaj končala v jarku, a se znam braniti in poskrbeti zase.« Mračna

»Tako hude stvari so se mi dogajale, da sploh nočem razmišljati o tem in jih obnavljati. Tudi na razne skupine za ženske z izkušnjo nasilja nisem hodila prav zaradi tega. Čim imaš stigmo psihiatrije, te nihče več ne jemlje resno, a so vsi doktorji.« Gaja

CDD20

»Zaradi pomanjkanja denarja si včasih na policah humanitarnih organizacij poiščem kak fensi kos oblačila, ki si ga želim, a si ga ne morem privoščiti. Vsa vesela ga naslednji dan oblečem in se odpravim ponujat Kralje. In so takoj opazke, ker sem prelepo oblečena. Na koncu se počutim še krivo. Globoko vdahnem in nadaljujem ponujanje. Ko se malo umirim, začnejo padati nespodobne ponudbe. Ker živim v finančnem pomanjkanju in sem ženska, si mnogi predstavljajo, da sem pripravljena storiti marsikaj za plačilo. Ni tako majhen del moške populacije, ki ima takšno predstavo. Ob takih dneh bi človek najraje zakričal na vse grlo. Namesto tega si rečem *jutri je nov dan, jutri bo bolje*. Žal pa vem, da slepim samo sebe.« Špela

»Ko so me na KU prosili, da naj napišem nekaj o tem, kako je biti ženska na ulici, nisem vedela, kje bi začela. Toliko problemov, tegob, skrbi, strahov in bojazni. Moškim je precej lažje, saj so že fizično močnejši od nas. Nekako sem strnila svoje misli, spomine, občutke in prišla do zaključka: težko je biti ženska na ulici brez vsega, predvsem pa brez kogar koli in brez podpore. Mnogim se zdi zabavno in enostavno, če je nekdo na cesti brez doma, brez stabilnosti, a je to daleč stran od zabave in užitka. Veliko lažje je delati, tudi po 15 ur, če je treba, če si sposoben, kot pa biti ves čas na ulici – brez cilja, sam, lačen, žejen in pozabljen od vseh. Vsak dan se vleče kot leto. Največji strah je pred večerom, ker ne veš, kje boš spal. Nikoli ne veš, kaj prinaša noč in koga lahko srečaš. Ti strahovi so stalno prisotni. Še posebej, če je ženska sama. Pa ne zato, ker ne bi bila dovolj močna, žilava, ampak zato, ker zemlja nosi vse mogoče ljudi in nikoli ne veš, pred kom se moraš zaščititi:

1. Ko moški vidi žensko samo na ulici, si predstavlja več stvari oz. zgodb, pomisli, da si je sama kriva ali pa da je žrtev nasilja in je zbežala »na varno«.
2. Kako ji moški najlažje pomaga (brez prošnje po spolnih uslugah)? Pomaga ji lahko s pogovorom, da ji prisluhne, ji poda kak nasvet. Predvsem pa, da je prijateljski do nje in ji kdaj tudi nesebično materialno pomaga.
3. Veliko žensk je na ulici, a nočejo spregovoriti o spolnem, fizičnem, psihičnem in ekonomskem nasilju.
4. Kaj bi bilo po tvoje treba storiti za žensko varnost na cesti? Več varnih hiš in kriznih centrov za ženske ter brezplačni tečajji samoobrambe, ker ves čas ne moreš imeti zaščitnika ob sebi.
5. Kako se po tvoje ženska najbolj zaščiti, če je sama? Z znanjem samoobrambe, izogibanjem nevarnim okoljem, pa naj ima vsaj solzivec pri sebi za lastno varnost.« TX

NEK CESTNIH AJ

ARHITEKTURA

Brez besed se ljudje poslavljajo, brez besed se ljudje izgubijo in čez noč postanejo tujci, a najbolj boli, da oseba, ki ti je gradila gradove v oblakih, čez noč postane tujec. In to zato, ker ima več zaupanja v govorice in trače kot pa vate. Kje je tu zaupanje in kje je ljubezen?

TX

JAZ IN BRAT

Sem bolj zdrav. Že pet let me niso hospitalizirali v bolnišnici v Begunjah. Redno pijem tablete. Nočem več v Begunje. Sem stabilen. Zdaj delam, vključen sem v delovno rehabilitacijo v Radovljici. Želim si, da bi tudi brat prišel domov. Je boljšega zdravlja in ne fehta več za denar. Lepo se pogovarja, oprošča se za nazaj. Jaz mu oprostim. Hočem, da pride domov, da bi si delila stroške za stanovanje.

Simon

NAJIN MEDENI TEDEN

Po poroki 20. oktobra 1990 sva z bivšo ženo odšla na medeni teden v prelepi Portorož. Prijavila sva se pri agenciji Alpetour v Radovljici. Namestili so naju v hotel Emonia, katerega značilnost je, da je vzidan v skalo. Najina soba je bila precej visoko, recepcija in hotelski kazino pa sta bila v pritličju poleg plaže. Nekajkrat sva se oglasila pri ženini sestri in skupaj smo večkrat odšli na portoroško promenado, kjer smo se fajn zabavali. Z bivšo ženo sva hodila na sprehode, v kazino in na pijačo. Uživala sva v intimi, ki se je nadaljevala pozno v noč. *Viva honeymoon days.*

Robert Žerjav, Lesce

MRLIČI

Ne jedo čipsa, smokija, ne pijejo coca-cole, ne alkohola, niti ne kadijo, ne plačujejo položnic, pač ne jebejo žive sile, so totalni flegmatiki. Torej imajo mrliča res poceni in zdravo življenje!

Zmajček

P. S. Niti ne hodijo v kino ali na koncerte.

ŠTIRJE LETNI ČASI

Zakaj se tako prekleto rada vračam nazaj deset let, 15 let? Takrat se mi je zdelo vse lepo in svetlo. Zdi se mi, da smo bili ljudje bolj povezani, bolj človeški. Da je bilo življenje lažje in da smo se bolj predajali objemom, da smo si upali imeti se radi. Ne vem, zakaj tako razmišljam. Je le moje mišljenje tako? Potem sem res storil prekleto veliko napak. Kje sem padla skozi sito? Počutim se osamljeno, čeprav sem med ljudmi. Se je stvarstvo res zarotilo proti meni? Rada bi, da se spet smejemo iskreno, da se veselimo iz srca. Ali je to samo moje videnje? Se ni tudi vreme spremenilo? Temperature nihajo, ja, štirje letni časi, pica, pa še ta s premalo paradižnikove omake. Sedaj imamo kebabe pa jufke. Kje sta dunajc in tenstan krompir?

Upam, da je to le moje osebno videnje, da je vse še vedno v redu in veselo. Ali pa moji možgani res delujejo tako, da za preteklost obstajajo lepi spomini, sedanost pa je vse bolj kruta?

Serpentina

MANJKO

Ena stvar se mi plete po glavi ... Ves dan sem hodil, veliko dobil in marsikaj posušil. So bile barabe, rokohtarci ter kradljivci. Tudi njim je potreben denar, vendar krasti je hudo. Sem oprostil kradljivcem in drugim izmečkom. Ni mi več pomembno, če mi kaj ukradejo, ker Absolut ima roke nad vsemi! Nekje dobiš, drugje izgubiš ... To je lajf, kaj češ.

Jani Zakrajšek

ZAPRAVLJENO ŽIVLJENJE

Mati so v mladosti rekli sinu Ivanu Cankarju: »Ivan, ne čakaj, saj veš, da pišeš same bedarije! Škoda papirja!«

Zmajček

OZADJE

Na železniški postaji sem nekega gospoda prosil za malo drobiža. Gospod me je arogantno pogledal in rekel, da sem še mlad in da on dela ter da bi lahko tudi jaz delal. Kolega, ki je bil z menoj, mu je rekel, naj me ne obsoja, saj ne pozna ozadja. Nato sem ga jaz vprašal, kaj sploh ve o meni. Denimo, koliko časa sem bil na invalidskem vozičku? Če pozna mojo zgodovino in moje zmožnosti in če ve, kaj vse sem pretrpel v življenju. Življenja so različna. Eni živijo v mehurčku, drugi na trdih tleh v realnem svetu. Malo se je potegnil nazaj, mislim, da mu je bilo malo žal, a ne verjamem, da bo na dolgi rok kaj drugače. Še bolj kot taki odzivi me pa boli ignoranca, ko gredo ljudje mimo, kot da me ni.

Fantom

KAM STE IZGINILI?

Kam ste izginili? Vsi stari revolucionarji. Ki ste bili z nami, vsa tista divja leta. Takrat ste »delali« revolucijo! Se spominjate? Vsi vi vaški posebneži, vsi vi uporniki. Vi, ki ste hoteli spreminjati svet. Vidim vas v parku, vidim vas za šankom. Sanjate nostalgijsko. Slišim vas, poslušam o njej. Urbane legende, ki so skrivnostne izginile. Odšle neznano kam. Nekam daleč stran od tega ponorelega sveta. Nekje globoko v gozdu ustvarjamo svoj skriven svet. A to so le ideali, ki ne obstajajo. Mi ljudje, vsi za enega, vsak zase. Najbolje, da gledaš samo nase. Sanjamo kapital, sanjamo vaše nočne more, ostajamo po ulicah. Mi, urbane legende. Mi vaški posebneži. Nekega dne se zopet srečamo.

Diego Menendes

ANEKDOTE IZ PRODAJE

LINČ

Iz nekega vira mi je prišlo na uho, da nekatere gospe/stranke, ki imajo moške na višjih položajih, menijo, da smo smeti, ker ponujamo časopis pri Lidlju. Menijo, da njihovi otroci tega ne smejo gledati, ker smo klošarji_ke. Kličejo na upravo Lidla, da jih motimo. Zakaj jemljete kruh revežu? Čeprav imate vi preveč kruha, ga ni treba jemati nam, če ne želite izvoda časopisa. Pustite nas pri miru, mi pošteno delamo za svoj kruh. Naslednji dan, ko me je dotična oseba videla pred Lidlom, je kar obstala, ko je uvidela, da ji ni uspelo, kar je nameravala.

Kaja

CRKLJANJE

Vsak dan, ampak resnično vsak moj dan, ko ponujam časopis, me prijazna gospa počasti s kavico. Zelo me veselita prijaznost in dobroti ljudi, ki jih dnevno srečujem. Želim ji veliko lepega. Nič me ne bo motilo, če me bo še naprej razvajala.

Perica

MOJ PRISPEVEK

V sredo, 13. decembra, sem uradno postal član društva in začel ponujati Kralje v Litiji, kjer so res super ljudje. Lepo jih pozdravljam!

Klemen Zidar

MED PONUJANJEM ČASOPISA

Priletna gospa mi reče: »Joj, čez 80 let imam.«
Odgovorim: »Pa kaj je par let proti večnosti.«

Kralji ulice, disciplina. Malo se dehidrirajte, zadihajte in vse bo v redu.

Iva Tisa

VREMENSKA

Stisnil je polarni mraz, takih nizkih temperatur nismo več vajeni in posledično je bil en kup težav. Javni prevoz je pošteno zamujal, pa tudi pešpoti niso bile očiščene. Zaradi poledice je bilo nevarno hoditi po mestnih ulicah. Celo pred trgovino, pred katero ponujam ulični časopis, je bila zaradi poledice prava norija. Strankam je vožnja nakupovalnega vozička bila pravi izziv. Edini, ki so se veselili zimske idile, so bili otroci. Mlajši mamici, ki je s polnim nakupovalnim vozičkom in majhno punčko prišla iz trgovine, je skoraj zastalo srce. Med zapenjanjem bundice malčici je nakupovalni voziček na poledenelih tleh kar odpeljalo na avtomobilski dovoz. Ko sva opazili, da želi nakup pobegniti, sva obe skočili in pravočasno ustavili voziček, preden bi povzročil karambol. Mamica si je oddahnila ob preprečeni škodi in v znak hvaležnosti za pomoč prinesla vroč napitek, ki me je pogrel. Gospe bi se rada zahvalila, saj sem s pomočjo vroče kave, ki mi jo je namenila, lažje zdržala do zaprtja trgovine.

Špela

S KNJIGO V SVOBODO

014
KRALJI
ULICE

Mnogim izmed nas se zgodi, da potrebujemo resocializacijo. To se lahko zgodi različnim bolnikom, ločencem, ljudem ob izgubi službe, tistim, ki se jim je spremenil status, ali pa tudi tistim, ki so se preselili v drugo okolje in so preveč oddaljeni od svoje dosedanje socialne mreže. V nekaterih primerih je že stik na internetu dovolj, da človek obdrži že izoblikovano identiteto, a ima okolje in način, kjer človek preživlja svoj čas, največji vpliv. Primeri, ki sem jih naštel, so pogosti in se o njih v družbi tudi odprto govori, zato imajo močno podporo in sočutje družbe. Obstajajo pa tudi ljudje, ki zelo težko dobijo podporo in sočutje ljudi, okolice in družbe. To so običajno ljudje, ki jih je na nek način družba zaznamovala, ker so si to zaslužili ali pa tudi ne. Nekateri so se odtujili sami.

V Knjižnici Šiška se je začela oblikovati zelo pomembna in zanimiva skupina, ki si je zadala cilj povezati ljudi, ki imajo težave s ponovnim vključevanjem v družbo ali pa se jim zdi, da nimajo nikogar, ki bi jim prisluhnil. Skupina je pripravljena

vsakemu posamezniku dati podporo pri pletenju socialnih vezi, mu odgovarjati na vprašanja in poslušati, kaj ima za povedati, če ima to svoj smisel. Možno se je tudi anonimno udeleževati skupin in poslušati tisto, kar imajo za povedati drugi člani. Sestanki se odvijajo v Knjižnici Šiška in kot iztočnico za pogovor uporabljamo knjigo, kar pa ni nujno. Idejo za oblikovanje skupine je dobila bivša obsojenka Maja Zajec, ki je vložila toliko volje, želje in moči, da je stopila v stik z mnogimi društvi, ki se ukvarjajo z raznovrstnimi težavami marginaliziranih skupin v naši družbi in nas s pomočjo te skupine povezala. Ker imam tudi sam podobne izkušnje kot naša članica, sem se z veseljem udeležil prvega sestanka in se nameravam udeleževati sestankov še naprej. Vabimo vas vsak torek ob 11.00 v Knjižnico Šiška, ki nam je odstopila prostor za sestanke in se ji za to tudi zahvaljujemo.

Anonimnež

Foto: Nada Žgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

JAZ LJUDI SPOŠTUJEM

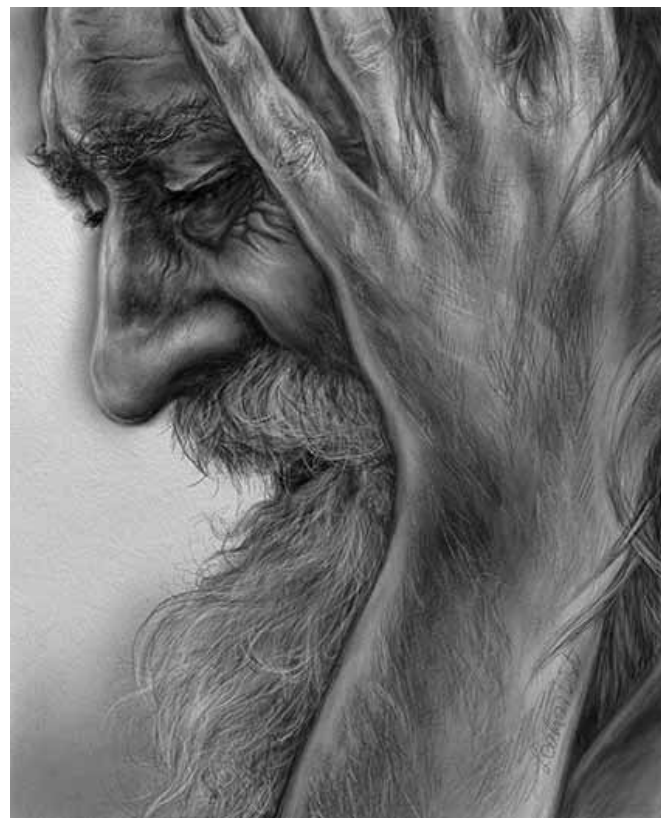
Jaz ljudi spoštujem, občudujem, sem zaljubljen v njih. Seveda pa nekaterih osebnosti enostavno ne prenašam. Ne prenašam dvoreznosti, zahrbtnosti in dvoličnosti, predvsem ne maram ljudi, ki mi lažejo v obraz. V bodoče bi jim predlagal, da naj gredo napizdovat koga drugega, saj pri meni ne bodo deležni posluha. Sem človek več obrazov, saj sem po zodiaku dvojček. Sem zajeban, a pravičen, dvoličen pa takrat, ko je treba, in seveda vedno in povsod v ospredju. Sem tudi človek, ki sočloveku ne laže. Lažem le ljudem, ki lažejo meni, saj prepoznam oziroma zavoham laž že na daleč. Takšnih ljudi se rad izognem v čim večjem krogu.

Včasih se tak brez zveze sprašujem, ali sem preteklo življenje sploh živel in ali sem lahko vsaj malo ponosen na to, kar sem postal.

Večinoma sem življenje preživljal sam, kot volk samotar. Volk, ki je počel marsikaj, na kar danes ni kaj preveč ponosen. Moje življenje je polno napizdovanja, laganja in varanja. Nekaj sem se pa v tem življenju le naučil. Verjeti moram le sebi in svojim občutkom in ne drugim zato, ker so po splošnem mnenju pametnejši, kot sem sam. Ali je lider naše občine mogoče kaj več, kot sem jaz? Vraga, da ni, saj je tako krvav pod kožo, kot sem sam.

Dragi moji, ali se sploh zavedamo, da imamo zemljo le za kratek čas v najemu? Nismo njeni lastniki in nikoli ne bomo. Pravimo, da se vse zgodi namenoma, jaz pa mislim, da se ne. Mislim, da smo ustvarjeni zato, da uničujemo, se kregamo in dobesedno tekmujeemo v tem, kdo bo koga napizdil, opeharil ali ogoljufal. Nihče pa resno ne pristopa k rešitvi problema, ki se imenuje rešitev planeta. Vsi vemo, kaj sledi čez čas, ako se bode ta tekma še stopnjevala. Pohlep je vedno bil in bo največje prekletstvo tega sveta.

Dragi moji, ali se vi zavedate, da svetu grozi tretja, in to popolnoma zadnja vojna? Človeštvo bo z jedrskim orožjem zastrupilo in uničilo planet do te mere, da bo vse, kar je živo, pomrlo. Die ende. Resnica je tudi, da ne poznam rešitve oziroma načina, kako bi zaustavil nekaj, česar se zaustaviti ne da. Ako bi jo poznal, bi moral bit najmanj polbog in ne le šikl od človeka. Naj

Leah Artist Mihalič

pa vam zaupam, da mi je na koncu koncev že malo vseeno, kaj bo in kaj ne. Živim in pustim živeti tudi drugim, sebi dragim in manj dragim sovaščanom. Za informacijo imam sicer rajši sovaščanke, a tudi z moškim delom človeštva kuj dobro shajam. Torej sem v bistvu miroljuben človek, ki ne mara, da se mu laže in se ga zavaja. Odkar sem trezen, tega ne počnem. Govorim samo še resnico, pa naj stane ali boli, kolikor hoče. Preživel sem marsikaj pa bodem še teh nekaj let, kolikor jih imam še na življenjskem števcu. No, pa smo tudi danes prispeli do konca mojega veleopozarjanja. Hvala vam, da ste me brali, pa fauš mi ne bodite kaj preveč. Faušija škodi lepoti, dobremu počutju in zdravju. Še moj obvezni zaključni pozdrav, čavči, bajči in seveda obvezni arrivederci do naslednjic.

Foto: osebni arhiv

Renato Volker – Rene

EKSTREMIZMI

»Dominika baje ni žvižgač. Ona je zgleda piščalka.« »Vsi smo Svetlanini otroci. Eni pač pankrti.« »Dopoldne štrajkam, da popoldan fušam.« »Bi kdo obsojal oboroženi upor judov v varšavskem getu?« »Lahko vzameš Stareta iz Bangladeša, ampak Bangladeša iz Stareta ne moreš.«

To je nekaj januarско-februarskih domislic in pametovanjk, ki jih dnevno objavljam na FB. Tako sprostim ventil napetosti ekonom lonca dnevnih ekstremizmov, s katerimi dovolim, da me futrajo mediji. Pod visokim pritiskom se lepo in hitro skuha celo fižol. Rezultat je zaznati tudi ob izhodu. Ljubezen, pravijo, vstopa skozi želodec. Nikjer pa nisem zasledil, kje vstopa. Dnevna bombardiranja s popolnoma nekoristnimi dezinformacijami, ki nam kot kemtrejlsi povzročajo oslovski kašelj in socialno davico, znajo biti naporna. Ko opazujem mamo, ki spremlja televizijska programiranja in se ji zdita Fajonova in Von der Leyenova tako fajn kot Pahor, o Musarjevi umetni mački se še ni izjasnila, se fižolovka nehote utelesi izven telesa.

Komur se da ukvarjati s temi daljinsko vodenimi medijskimi projektili, nehote zavzame neko stališče. Večina teh stališč je pogojena s predhodnimi informacijami in neko osebno zgodbo, ki jih pogojuje. Ker če iz one škatle v kotu dnevne sobe tri osebe slišijo isto sporočilo in imajo potem vsak svoj odziv, ima to bore malo opraviti s sporočilom samim. Programi v nas samih so tisti, ki so cedilo in filter dojemanja in odzivanja. Eni imajo v teh cedilih pač večje luknje kot drugi. Skorajda ni več teme, o kateri bi imeli neko enotno mnenje. Vsi so isti je mantra, ki dovoljuje, da se strinjamo, da se ne strinjamo in ne verjamemo nikomur več. Niti svoji presoji. In v tem kotlu se potem držimo vsak zase in se počasi skupaj kuhamo. Samozadostnost je v bistvu vir razdvajanja. Nekdo nam poskuša dopovedati, da smo sami sebi dovolj, da ne potrebujemo nikogar in ničesar, da nas osreči. Močni, glasni, samostojni, neodvisni in osamljeni. Najsi bo to posameznik ali država.

Vse te glasbene mantre, ki si jih tako radi vtepamo v glavo, gotovo ne pomagajo. Dokler imamo interni dialog, poplesujemo in si skorajda z nasladi ponavljamo, da si lahko sami kupimo rože, da z lahkoto zapišemo v pesek lastno ime, se sami s seboj pogovarjamo dolge ure, gremo sami plesat, se lahko sami držimo za roko, nam pač ni pomoči. Biti sam ni nujno svoboda. Prepogosto je osamljenost. Kaj ti pomaga najnovejši dildo, če nimaš nikogar, ki bi te med seksom za lase vlekel, po riti kloftal in te potem poslal v kuhinjo po sendvič in pir.

Kdor se nima kam zateči po mir, pač deli svoj nemir s celim svetom. Zato ne priznavam tega sebičnega gledanja na stvari. Lepo in prav je poskrbeti zase, ampak ljudje smo predvsem socialna bitja. Še na letalu nam poskušajo dopovedati, da je treba v primeru padca pritiska v kabini najprej namestiti kisikovo masko sebi. Nihče pa nam ne brani potem pomagati drugim.

Po stari navadi se peljem z vlakom proti Ljubljani. Starejši gospod s hrvaškim, zagorskim naglasom, mejaš, se trudi sosedi, ki je zavrnila drugo banano, razložiti ukrajinski sindrom. Nekako težko sprejemem tezo, da je gonilo napredka produkcija sredstev za destrukcijo. Razen mogoče električnih tankov. To je morda win-win ideja.

Slušalke v ušesa. Zatečem se k poslušanju glasbe z računalnika. Plejlista izpred ohoho let.

»Dancing queen«. Itak. Samo še en ekstrem, ki dokazuje, kako lahko obskurna glasbena skupina, ki je nihče ni jemal resno, potem 50 let oblikuje glasbeno medijsko in socialno krajino. In ko smo ravno pri ekstremno uspešni evrovizijski senzaciji, naj podam še eno od sebičnih misli: »Raven/Krokar ni ptica upanja.« Morda še ni prepozno naslova pesmi iz Veronika spremeniti v Dominika.

Rešila me je Blondie. »Heart of glass«. Ja, krhki smo v vsem tem prizadevanju otrdeti in postati odporni. Navzven smo kaljeno jeklo in navznoter porcelanaste pupe, ki krvavijo na lastnih črepih.

In kot naročen mi zdaj Urban zagotavlja, da nisem edini, ki hrepeni po vodi, ki bi se razlila po mojem ognju in ustvarila paro, ki bi naju oba gnala dalje.

Točno tukaj smo. Kot pajkove niti, med biti, imeti, smo vztrajno vpeti. Najekstremnejše je danes zavračati mizerijo in biti srečen. Nasmeljani človek te iztiri bolj kot razjarjeni. Za tega hitro najdemo opravičljivi razlog. Da bi se nekdo dobro počutil, pa je skoraj bogokletno.

»Gangsta's paradise«. Le zakaj nisem presenečen?

In ker vesolje vedno ve, me je zdaj nagradilo z Deee-Lite.

»Groove is in the heart«. In tega gruva jaz sam ne spravim skupaj za noben denar. Ni doživljenjska samica zastonj hujša od smrtne kazni.

Zadnjič sem na zmenku z enim južnjakom izjavil: »Volim seks, pa da me jebeš.« »To dvojce se ne izključuje,« je rekel. Človek govori moj jezik.

Jutranji upor moderni noriji je, da se najprej zahvališ, da si se sploh zbudil. Potem pa samemu sebi zagotoviš, da boš cel dan iskal razloge, da se boš počutil dobro, prijetno in da boš nasmejal vsaj enega človeka.

EKV in »Oči boje meda« so ultimativni odgovor na vse. Heroin ni.

Eminem. »Stan«. S tem nimam zdaj kaj početi. Tudi »Insomnia« bi lahko bila prej na vrsti. Toliko o spontanem sprejemanju.

Ja, vse preradi kontroliramo in se vse poredkeje predajamo trenutku, ki je prav tako eden od ekstremov uživanja življenja. Ker zdaj, v tem trenutku, berete revijo, ki obravnava obrobne socialne teme, za katero ste plačali predvidena dva, morda tri evre, v zavedanju, da boste nekomu pomagali, ste verjetno eden od ljudi, ki se mu spleča malo popihati na dušo. Dati vbogajme in finančno podpreti pomoči potrebne je hvalevredno. Vzeti si nekaj trenutkov, nekaj minut morda, in se z nekom od prodajalcev te revije pogovoriti in podeliti nekaj človečnosti, pa je neprecenljivo.

MIA. »Paper planes«. Pesem iz filma Revni milijonar.

Pa končajmo z Magnificovim ekstremom, ki mi zagotavlja, da je težko biti ponižen, ko ti gre vse dobro od rok. Na, pa sva že dva. Vse je stvar izbire. Tudi izbirati je ekstrem. Večini se namreč stvari zgodijo. In ti? Kaj izbiraš ti? Izberi vsaj to, da si odgovoren za svoje izbire.

Kristus, »Enter sandman«. Pol pa Ramštajni z »Du hast«.

FLOKIJ

Leto 2023 je bilo močno leto. Leto, v katerem se je toliko zgodilo, da nimam kje začeti, o koncu pa ni bilo ne duha ne sluha. Zato bom to zgodbo začela s tem letom. Čeprav je šele januar, pri meni zgodba že teče.

V glavnem, za zdaj, poudarek je na za zdaj, sem *clean*, čista »hudičevih tabletk« flormidala aka flokija, dormikuma. Če je danes 20. januar, je to potemtakem 20 dni. Ja, dragi moji, štejem dneve. Na začetku prvi dan, drugi dan, ojoj, groza. Saj ne vem, kaj je bilo huje, kriza v možganih, da tablet ni, ali telesna kriza? Zajebano, če ne bi bilo mojega partnerja, ki je z mano delil svoja »lahka« pomirjevala, ne vem, če bi se lahko danes veselila in hvalila, kako dobro mi gre. Ja, gre mi dobro. Z alkoholom nimam težav – če je, okej, če ga ni, me ne moti. Želim si biti svobodna. Te tablete so mi povzročile velike težave. In ko enkrat prideš do tega, da na dan daš 25 do 50 evrov, pa nič ne »buta«, potem se, če imaš vsaj malo v glavi, vprašaš, kaj počneš. Komu na čast? Dilerjem, ki služijo na naš račun? Množino sem uporabila zato, ker je veliko mladih, starih, ljudi najrazličnejših družbenih razredov, konkretno

odvisnih od flormidala, dormikuma, midazolama, imena za eno in isto tableto. In jaz se grem zdaj obratno psihologijo, ne delam več za dilerja, ampak zase. Da bom svobodna, da bom še naprej dobro spala. Ker je neverjetno glede na to, da sem bila navlečena na huda uspavala, a nisem spala skoraj nič. Zdaj ko so pa te tablete že spucane iz mojega sistema, pa spim kot dojenček, le da s pomočjo blažjih uspaval, ki naj ne bi bila tako strupena za možgane in telo. Ko se zjutraj zbudim, se smejim, ne pa jokam, ker mi nekaj manjka. Tudi partner je zelo zadovoljen z mano. Nasploh pa mu komaj zdaj počasi postaja jasno, da sem malo posebna.

Rada ga imam in zdaj, ko sem se odločila za naju, ne pa za neke presnete tablete, je zveza res super. Ne bom je preveč hvalila, ker se hitro lahko kaj zajebe. Če tako ostane do nadaljnjega, bo super. Ob tej priložnosti bi se iz srca rada zahvalila za darila gospe režiserke Maje Kraljem in svoji prijateljici. Hvala od srca.

Mica

016
KRALJI
ULICE

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Jaka Prijatelj

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Foto: osebni arhiv

Andraž Rožman

PODGANJE OČI

Andraž Rožman o poslani zgodbi

Nekoč sem se družil s človekom, ki je hotel imeti dom, ljubezen, biti kreativen, se premikati, kot se premika večina, sanjaril je, da bodo njegove misli razumljene in sprejete, pa da se bo lahko sam odločal o svojem življenju ... Ker ničesar od tega ni mogel dobiti, si je želel le še, da bi lahko splezal do vrha in tam storil, kar se je namenil storiti. Do vrha mu nikoli ni uspelo priti. Zdaj mu posvečam to zgodbo.

Kateri veleum je sezidal polmetrsko stopnico? In deset nadstropij po ducat takih stopnic.

Želodec se mi obrača, ko gledam proti vrhu. Še dobro, da so v njem le kava in nekaj kapljic vode, ker bi sicer bruhal. Pobruhal bi to smrdljivo stopnišče, celo smrdljivo stavbo in še šefico, ki me meče ven. Ona bruhanja in scanja ne prenese. Ta krota me zaradi bruhanja in scanja mimo školjke meče na cesto. Kot da se njej, zdravi ženski srednjih let, ne more zgoditi kakšen lapsus. Kaj se ne bi meni, pohabljenemu siromaku.

Spet. Kot vsak dan.

Izza zastekljenega hodnika me bodo gledali temni obrazi z zgarano kožo na licih. Njihove podganje oči se bodo skrivale za uvelimi okrasnimi rastlinami, medtem ko se bom v amfiteatru boril s polmetrskimi kamnitimi levi. Kovinski vonj mi bo skupaj vlekel sinuse, ko se bom oklepal oluščene ograje in se plazil proti vrhu. Mic po mic v tretje nadstropje do zatohle sobe, ki ji ne morem reči dom. Če mi uspe.

Ko bi imel vsaj zobe. Silno bi ugriznil v krvavi goveji stek, privzdignil kozarec jakota in ga trknil ob njenega. Z rdečo šminko obrobjene ustnice umakne belim zobem, da se od njih odbije diamanti odsev. Glavo rahlo nagne naprej, kostanjevi lasje se ji privzdignejo na ramenih, pogleda me globoko, da mi vidi v drobovje, in reče: »...«

Kar je bilo, je bilo. In kmalu ničesar več ne bo.

Potem ko bom premagal prvi ducat kamnitih levov, se bom usedel na stol v kotu hodnika. Zasopel bom gledal v nevidno točko naravnost pred sabo. Podganje oči se bodo premikale za mojim hrptom. Kukale bodo izza ovenelega zelenja. Potem se mi bodo približevale, da bi поблиžje videle stvar. Mislijo, da jih ne opazim,

a ne vedo, da ne gledam le skozi oči, ampak tudi skozi drugačne zaznave.

Ko bi imel vsaj normalne možgane in telo. Potem me ljudje ne bi le nadzirali, ampak tudi poslušali, ne le poslušali, tudi upoštevali. In lahko bi slikal. Čopič namočim v modro barvo, privzdignem pogled, da si ogledam, kako stoji pred mano v kopalnem plašču. Slikam jo takšno, čudovito. Ne premika oči, ne spreminja izraza na obrazu. Spet vidi vame in si misli, nekaj si misli, in reče, nekaj mi reče ...

Kar je bilo, še vedno je. In bo, dokler se ne konča.

Spočit se bom dvignil s stola, zagrabil za kovinsko ograjo in jebalo se mi bo za podganje oči. Neustavljivo bom pohodil kamnitega leva. In naslednjega. In naslednjega. Vse do vrha. Ne, ne bom. Pojenjal bom. Privlekel se bom do hodnika v drugem nadstropju. V kotu bo sedel šestina nesrečnik in kadil drino. Ko se mu bo prikazal stvar, bo dim zadržal v sebi, vstal, stopil dva koraka naprej, dva nazaj, me pogledal z mešanico sočutja in zadrege in se pobral. Usedel se bom, potem se bo vse ponovilo.

Ko bi bilo človeško vsaj tisto, kar me obkroža, če že sam nisem. Potem me ne bi občasno zadrževali v institucijah, me vezali na posteljo in mi odrejali, kdaj moram iti spat, kdaj se moram zbuditi in kdaj lahko prdim. V prostor, ki bi mu lahko rekel dom, bi mi poslali le tisto podporo, ki jo potrebujem, da bi bil sit, čist in pomirjen. Potem bi se lahko ves zlikan vrnil v preteklost k njej in njeni sliki. In se predal njenim besedam, ki jih zdaj ne morem slišati.

Kar je bilo, ostane tudi po tem, ko se vse konča.

Z vso močjo se bom oprijel ograje, da se bo kar stresla. Sila bo v naslednjem hipu popustila. Zobotrebca, na katerih imam bolj slabotno privito telo, se bosta zamajala, kot bi ju stresel potres. Potni prsti mi bodo zdrsnili po kovinski obli navzdol, železo bo zacvililo, oklenil se bom palic, ki povezujejo zgodnji in spodnji del ograje, trudoma bom še nekajkrat dvignil nogo v polmetrski razkorak ... Le še trije kamniti levi. Hropem in se splazim čez prvega, dušim se na drugem, bljuvam žolč, ko se usedem na zadnjega. Ne premikam se več.

Zdaj sem tu, a to ni moj cilj. Moj cilj je vrh, le od tam je pot do neskončnosti.

Kurc pa tako življenje, če se dobro še ubiti ne moreš.

Foto: osebni arhiv

Muanis Sinanović

ODLOMEK IZ ROMANA VSE LUČI

Pričujoči odlomek je iz romana Vse luči, ki bo predvidoma izšel junija. Govori o uspešnem umetniku v tridesetih, ki se znajde v življenjski krizi in začne razmišljati o zlaganosti svojega dosedanjega življenja.

Zopet smo šli na Metelkovo, kraj, kamor sem v neko vrečo brez dna zmetal dovolj trenutkov za eno slabo neskončnost. Kajti trenutek je jedro neskončnosti, tako kot je minuta jedro končnosti. Neskončnosti pa sta dve: dobra in slaba. In obe lahko izkusiš v tem življenju. Nekateri delujejo tako, da poskušajo presaditi neskončnost scela sem, recimo na Metelkovo, jo udomačiti, zato jim propade. Druga izhaja iz končnosti tega kraja in stremlje proti neskončnosti, ki še pride. V vsakem primeru pa smrt ni posrkanje, temveč razlitanje.

Že kar nekaj časa nisem bil tu in navdaja me nostalgija tesnoba. Ob ponedeljkih po polnoči je to zelo neprijeten kraj. Ko sedimo na klopih v pritličju stolpa, je poleg nenavadna družina. Na njihovo prošnjo ponudim cigareto, kar ena od žensk razume kot priložnost. V nekakšni psihotični govorici se začne ponujati v zameno za kokain, ki ga nimam. Morda je opazila moje široke zenice, ki so posledica tega, da sem nekaj pojedel. V nekaterih trenutkih je bilo to zame terapevtsko, in ker je izničilo moj strah, sem se laže prepustil duhovnemu zrenju, *mysterium tremendum*. Zdaj pa sem tu ujet. Ko ženska preveč vztraja, se premaknemo na klopi med Jallo in WC-ji. Potem pride za nami, hodi kot zombi, s stopali, zavezanimi v stare cunje. Da, prav kakor zombi v filmih in z nekakšnim demoničnim nasmeškom. Sočutje čutim, pa tudi gnus. Kaj človeka pripelje v to stanje? Ženska je morda *haltlose*, nestabilni psihopat. Kasneje, ko se vračam, okoli četrte ali pete zjutraj, od človeka na vozičku, ki je ves čas ždel v senci, izvem, da mu je ukradla 40 evrov.

Cel teden preživim v avgustovski Ljubljani, nek človek iz prejšnjega življenja ima prazno stanovanje, in odkar sem odšel, je vse enako, razen tega, da je turistov še več in je staro jedro še bolj podobno utesnjenemu zabaviščnemu parku, fraze o tem držijo, v katerem so razstavljene znane in pomembne osebnosti oziroma take, ki bi si to želele biti. Le gospa na vozičku, ki igra violino na enem od nabrežij, stvar dela nekako lepšo, zvok njenega glasbila, se zdi, iz zraka oblikuje neviden zaslon, skozi katerega lahko vse opazuješ bolj odmaknjeno. Nekdo je rekel, kako me pogreša, odkar sem odšel iz Ljubljane, da bi se pogovarjala, takole, ure in ure. Ljubljana pa se mi zdi kraj, kjer vse ostaja nekako lagodno in zamolklo in enako za ljudi, kot smo mi, tako da živiš iz dneva v dan, po kavah in klubih, poleti si na kaki plaži, pa se potem vse vrne na staro pot, tako da ne opaziš, da minejo leta in desetletja. Nato stari kerlci po Metelkovi še vedno lovijo nove punce na stare fore. Na vsakem koraku so nekakšne legende, največ iz osemdesetih, vendar to v praksi nič ne pomeni. Nič, razen tega, da so ljudje, ki so nekoč bili tisti iz osemdesetih, in jim zato še vedno neprestano plačujejo za koncerte in razstave in tako naprej. Zato ker so bojda zaslužni za to državo, tako si domišljajo. In potem so v tej motni nepremičnosti edina rešitev droge, afterpartiji, vedno

isti klubski večeri, ki obljublajo neskončnost in s hladno jutranjo sivino zarežejo globoko v razbolelo končno tkivo. Izmenjujejo se samo barve neba in Ljubljana, ki je nikoli ne vidiš iste dvakrat. Da, nikoli ne stopiš niti v isto Ljubljano, paradoksalno, čeprav gre za identično mesto, v tem je neka prevara. Vetriči njenih ulic so kot nežni udi, ki vedno nekam vabijo, in svetloba je vedno čista, a nezavezujoča, mesto se ti ne more zaobljubiti, lahko pa ti da dni in večere in noči. In jutra na vrhovih savskih stolpnic ali v taksijih, domov ali na drugo druženje.

Ja, Ljubljana je najbrž idealna za neznosno lahkost bivanja, za neodločnost. Poglejte, tudi ljubljanski filozofi se kar ne morejo odločiti. Vsa navidezna dialektika, vsa ta »ne to, temveč ravno nasprotno, ampak prav zato« izvajanja služijo samo temu, da se ne bi bilo treba res odločiti, in politično vsi ti filozofi vedno izberejo najlažjo možnost, recimo župana. »Ja, saj je naredil veliko slabega, ampak vendarle je zaradi njega Ljubljana živahna in marsikaj je zgradil.« Ta neodločnost daje prostor nakladačem, samozagledancem in prevarantom. Ljubljana je polna nekakšnih legend, ki mešajo njeno meglo, sofistov, ki so z besedičenjem zgradili kariere. In morda, vsaj v neki meri, mednje sodim tudi sam. Kot tisti filmar, ki smo ga vsi imeli za maga in ga cenili, dokler ni prišel na internet in se zatrolal, pri čemer najbrž verjame, da bodo drugi verjeli, da on trola njih. In ker mu ne verjamejo, spregleda, da jih je resnično potrolal. Dober filmar je in veliko znanja ima, toda zdi se mi, da stalno razmišlja samo o tem, kako bo prišel v zgodovino in če ga bo zgodovina obsojala ali ne. Zato pa tudi neprestano brani zgodovinske osebnosti, po katerih dolgočasna in ozkosrčna ljubljanska publika udriha kot po vudu lutkah. Kot vsi liberalci bi tudi oni svojo žalostno svobodo slabe neskončnosti delili samo drug drugemu, in tako povsod vidijo nevarnost tistih, ki jih izključujejo. Tresejo se pred vsako nedogmatičnostjo, v vsaki od njih se skriva fašizem, šifra za željo po enakopravnosti njim, samoizbranim.

Veliko je še teh magov, lažnih okultistov in vodij, ki desetletja igrajo genije, zelo pa bi me zanimalo, kakšne so njihove misli v zadnjih trenutkih. Ali pomislijo, da so ves čas živeli za neko udobno, postano ničevost, namesto za vse, v katerem se je treba skozi ljubezen izničiti?

Kako sem bil vzvišen takrat, po tem, ko mi je oče umrl, nikoli nisem upošteval preprostih nasvetov mame, menil sem, da živiva v čisto drugih svetovih in da sam vidim nekaj več. Njene besede sem zlahka odpravljaj in se zapletal v modno filozofijo, moderno predvsem v Ljubljani, ki bi zase obupno rada verjela, da je modna, v razne Francoze in njihove jezikovne idolatrije, in šele zdaj vem, da je imela mama ves čas prav, da je moja duša in dušo človeštva poznala veliko bolj kot jaz, stalno obkrožen s knjigami, zatopljen v literaturo. Kajti ona se je napajala pri duhovnem izvoru, ki je v jezikovnem smislu popolnoma enostaven, v duševnem pa neznansko globok in pravzaprav nedosegljiv komur koli, s katerim sem se v vseh teh letih družil.

Ja, prav zato se družimo, da se nam ne bi bilo treba družiti, da ne bi bilo preveč intimno. Kajti v intimnih odnosih preveč tvegaš, takrat pade maska, in prav to je razlog, da nisem upal in da sem bil tak do nje – a mislil, da je v resnici Maja do mene. Družimo se v svojih varnih avanturah po Ljubljani, ki so varne tudi, če gre za zabave, ki trajajo od četrtega do nedelje, na katerih je kakšnih šest ali sedem drog. Vse naše avanture so varne in vanje bežimo zato, da bi se ognili nevarnosti ter se obenem prepričali, da se jim izpostavljam. Vsi ti krogi, molekule, ki se zaletavajo, mešajo in odbijajo.

Da, v redkih trenutkih sem se s kom vendarle lahko pogovarjal o osebnih stvareh, a z Majo se nazadnje nisem mogel več. Vse skupaj se je napihnilo, preraslo v gmoto skrivnosti in paranoje. Velikokrat sem molil za pot in potem je prišla, čakal sem, da se prepričam, da intuicija ne prihaja od mene, da je druga, počakal sem, da se slika izčisti in legitimira. Vedno se je ta napotek izkazal za resničnega, vedno je preoblikoval mojo zgodbo za nazaj in odprl zadnje poglavje. Vendarle pa sem vsako možnost nazadnje zamočil in sva se ločila. Po enem letu in pol samskega življenja v boleče zaznamovani Ljubljani sem se vrnil v Celje. In vedno, vsakič drugič, kadar sem se sprl in se umaknil od nje, vse od tedaj, ko sem začel prakticirati vero, sem bil napoten nazaj k njej, češ da ima prav ona in jaz ne, čeprav se mi je to zdelo povsem neverjetno, pa tudi zagovarjala je nekaj drugega, nasprotnega od tistega, kar se mi je zdelo vera. Tudi glede tega sem se motil.

In vsakič, ko sem imel prekognicijo, jo je spremljal občutek popolne zanesljivosti, obupna, tesnoba vednost, da proti temu ne morem nič, da so stvari pač napisane. Morda niso napisane v celoti, toda ključne stvari se neogibno zgodijo. In mogoče mi je tudi zato težko pisati romane, kajti vem, da je življenje veliko popolnejše kot roman in da je prežeto s pripovednimi tehnikami, ki presegajo človeške zmožnosti. Sploh ne gre za to, da bi vedel vse ali dosti, le tu in tam se pojavi popolna vednost o tem, kaj se bo zgodilo *meni*, ne drugemu, in ta vednost je lahko tudi v obliki številke, ki se dejansko udejanji pri kakšnem točkovanju in tako naprej. Res je bilo tako. Ko sem se vrnil v Celje, je sledilo osem mesecev nespečnosti in tesnobe, kakršne še nikoli nisem doživel. Med 19. in 22. letom sem sicer trikrat dočakal približno enomesečni padec v nekakšno ohromelost, izgubo kognitivnih sposobnosti in čisti brezup, nikoli pa nisem bil na ta način tesnoben. Spomnim se vračanja s festivala na Hrvaškem pred pol leta. Na Glavnem kolodvoru sem sedel na vlak, gor je stopil nek policaj in opazoval barvo kože potnikov, kričal na temnejše, hlastno zahteval potni list in jih preganjal z vlaka. V kupeju sem sedel sam s starejšo, lepo urejeno Slovenko, policist naju je pogledal in ni rekel ničesar, potem pa je vpil na nek brazilski par in takoj spremenil ton, ko je videl njuna pasosa. Celo pot sem neprespan ždel v porumeneli zaprašenosti tega starega vlaka, katerega notranjost me je istočasno spominjala na psihiatrično bolnišnico in mojo razpadajočo notranjost. Notri sem bil preluknjan in v to luknjo so stekali spomini na vse šolske klopi mojega življenja, na vse druge rumene, avstro-ogrske in socialistične stavbe in sobe, na vsa moja motna leta, ki so tekla kot poplavna reka ter se zlivala v odtok niča. Vsi ljudje, ki sem jih imel rad, in vse to življenje trpkega boja – ki se mi je še nedavno zdelo kot veličastna avantura, v kateri nastopam kot prav tako veličasten heroj – je izginjalo. Naše družinsko stanovanje, ki mu je nekoč občutek neskončne

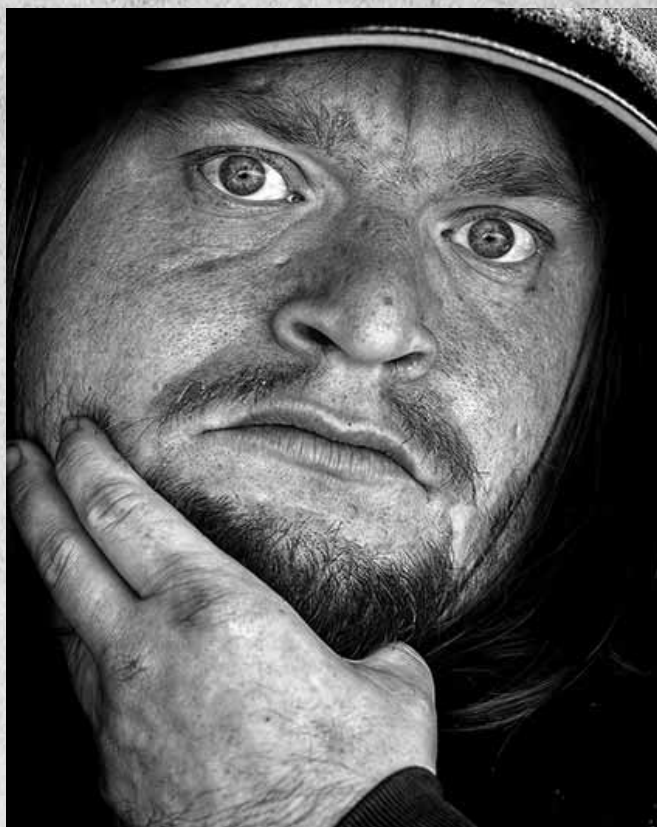

Foto: Leroy Skallstad

udobnosti dajala prisotnost mame, se mi je zdelo kot grob. Njegove stene so me vklepale, zdele so se mi kot neusmiljeno strmi gorski grebeni, divje poraščeni. Videl sem generacije, ki prihajajo na svet samo zato, da bi zopet poniknile, čeprav nikoli nisem izgubil vere. Pač pa se mi je zdel pekel enak nič in popolni samoti, v kateri sem se znašel. Nisem mogel brati novic, naprhanih z zlom in nesmiselnim trpljenjem. Počutil sem se kot parazitski črv, ki živi v človeških možganih. Vse, za kar se je borila moja mama, je šlo v nepovrat, življenje mojega mučenega prezgodaj umrlega očeta je bilo popolnoma zaman, nisem mogel upravičiti življenjskih ciklov svojih prednikov. In tudi sam se bom tako izničil.

Sprevodnik mi je potrdil karto za Celje, potem pa se vlak tam ni ustavil, temveč v Zidanem Mostu. Tudi Slovenske železnice so bile v stanju vedno večjega razpadanja. Istega sprevodnika sem srečal čez kakšna dva tedna, sam sem bil še vedno popolnoma uničen, a tudi njegov obraz je zdaj izdajal brezup in neprespanost, ki sva si jo delila. Šel je naprej, ne da bi pregledal mojo karto, in poklical sem ga, aplikacija pa ni delala. Osorno mi je odvrnil – je bilo to zato, ker je vedel, da mu lahko nekaj očitam – v pijanem štajerskem dialektu: »Ka naj jaz zdaj?!« Takrat mi je prekipelo, kot tolikokrat prej, povedal sem vse o Slovenskih železnicah in dodal, da bi lahko ne bil pošten in ga sploh ne bi poklical po tem, ko me je spregledal. Šel je naprej, in ko sem ga spraševal, ali vlak ustavi v Celju, ni hotel odgovoriti. Za njim sem zavpil vulgarno besedo, ki je, tako še vedno mislim, označevala njegovo osebnost. Ali pa je bil samo sredi težkega obdobja? Kmalu zatem sem začel razmišljati, ali sem ga morda potisnil v samomor ali sem bil tista zadnja kaplja čez rob. In res, nikoli več ga nisem videl na vlaku, toda zdi se, da so se zamenjali skoraj vsi sprevodniki.

Foto: osebni arhiv

Abir al Gendi, pesnica iz Sirije

PREŽIVELKA V LJUBLJANI

Rodila sem se v Damasku, v mestni četrti z razgledom na goro Kasion. Imela sem razkošje, da sem lahko videla Damask, ki sta ga obdajala nižavje z zelenimi drevesi in Kasion. Kot deklica sem trapasto verjela, da se za goro Kasion ne dogaja nič, da se tam svet konča. Potem pa mi je zemljevid, ki sem ga videla pri pouku zgodovine, razodel resnico, da je Sirija le ena izmed držav na svetu. Zemljevid je srce sveta. Zdaj živim v Sloveniji, sodelujem z jezikovnim inštitutom Abis, inštitutom Povod za kulturo in razvoj mednarodnih odnosov v kulturi ter Fundacijo Anne Lindth za evropski dialog v Sloveniji.

Nočem opisovati Damaska, kot ga je opisal znani zgodovinar Ibn Asakir, ki ga je predstavil v 80 knjigah. Zapisal je: »Zgodovinar se je poklonil Damasku, toda Damask se ni poklonil njemu.« Kot pesnica sem napisala veliko proznih pesmi o identiteti in ženskah. Z njimi sem nastopila na različnih umetniških in kulturnih dogodkih za dialog v Evropi in Sredozemlju.

Zakorakali smo v novo leto in vse je še vedno odloženo, zadržuje se z razlogom ...

Odložena so pogajanja ... odloženi so revolucionarni cilji ... odloženo je premirje ... odloženo je upanje ... In ženske imajo rade dosežke in rade imajo vrvi za obešanje perila ter ščipalke, da nanje obesijo vse zgoraj naštetu. Da na njih posušijo svoje sanje, si očistijo rane na soncu. Pesnica zapeljuje življenje in se spominja vonjav, vonja umazanije, vonja premoga, pomešanega s solzami, vonja krvi in smodnika, vonja začimb ... Vonja počitnic, ki minevajo.

Vojna žensk z vetrom se nikoli ne konča. Bojujejo se z ostrimi vzhodnimi vetrovi, blagimi zahodnimi vetrovi, severnimi in južnimi vetrovi ...

In nikoli se ne konča trpljenje žensk, polno spominov, ki bežijo iz poročne skrinjice.

V vojnah so ženske vdove, posiljene so v begunskih centrih, potujejo v varnejše države ali pa jih ubijejo. Ali pa so matere, ki so jim vzeli otroke.

Ženske ne obupajo in nadaljujejo svoje lepo opravilo čiščenja.

Foto: osebni arhiv

Bojan Sedmak

Nacifaci

Hej, nacifaci, kaj te cmari v paci?
Gnila fila iz genov in okolja
v navidezni resnici, s figo v raci;
mrkni v frki, nacifaci.

Hej, nacifaci, podoben si ovci,
ki jo pasejo norci z novci, kvazi
trgovci s totalitarnimi vzorci,
orto pocar, nacifaci.

Hej, nacifaci, s kljukico na taci,
kaj če ne bi bedakom salutiral,
ampak za spremembo kaj kapiral?
Šmrkni v brke, nacifaci.

Hej, nacifaci, kaj imaš na faci?
Je to samo maska hudega duha
ali morda že grimasa zombija?
Crk, nacifaci, crk, crk, nacifaci.

Navzkrižje s kembljem

oblast je zmeraj pastoralna zmeraj ljudska
curki njenih mehov prelivajo ume s kičem
o vsem tem se ve hkrati malo in nič ker je
pač sukanje cukanje in je politika rukanje

organizirano nasilje nad turbulencami trga
ki odpira okna v nedeljske maše in zavest
vedno zavest o nečem in potem redukcija
dokler se ne zamika da bi se vse raztopilo

problem je v tem da tako pisanje zasiplje
stvar kot tako samo zase brez pomena kajti
smisel počasi in komaj vidno polzi z jezika
da bi človek najraje legel na navzkrižje da

ne bi bilo več nikakršne potrebe ali želje
ničesar več za prištevanje ali odštevanje
nobene razpočnice da bi v njej poniknil
le mlaskanje jezika jezikavega nihče ni

otok vsak potok se kam izliva nikoli
samo v stik jezik je le kembelj zvona
ki bi rad mogočno donel a zgolj niha
kot spolzko žezlo oblastno skozi zrak

Ne jst ne moj sosed himava zaves
v dnevni sobi. To pomen da ko pade
noč pač ne morva met skrivnosti...

Al pa sam... bit normalna. Par dni nazaj
sm naprimer vidla, kako je letel gor
pa dol s papučo in kasnej ugotovila,
da se je ustrašu pajka.

Enkrat mi je napisal prijazen sms, če
lahko ne gledam Simpsonovih po cele
dneve, ker ga skrbi zame. Tokrat sm
pa pršla do zaključka, da tko ne
gre več. Sedim sred dneve s puzzlami
od 1000 komadov. 5 ur, desna noga
mrtva, lev uče trza... kdo kup čist črne
puzzle.... na robu obupa, hapol jokam.
Vmes sm bla tok živčna, da sm vrgla
copat čez dnevo na okenko polico.
Obupam. Pržgem TV, naštimam komad
za jokice, pržgem čik in kontam
KDO KUP ČRNE PUZZLE?! Vse to sred
dneve. In dobim sms. „MAN UP“
Man up?! I am a woman jebote
kje me najdeš stalkat ob 22h na
tork, prid mi ti puzzle sestavi pa namontiri
mi karniso za zaves, da se lahk obesm.

Slišanje glasov:

DIALOGI DRAŽLJAJEV

V začetku februarja je v osrednjem prostoru skvota Plac potekala gledališka predstava z naslovom *Dialogi dražljajev*. Predstava je nastala v okviru Društva Slišanje glasov, izvedli pa so jo Mojca, Mark, Larissa, Iva in Hana z mentorskim spremljanjem Lize Šimenc. Obsegala je medije gibanja, gledališke improvizacije, glasbe in zvočne pripovedi. Tematika predstave je izhajala iz vsakdanjega življenja posameznikov in je osvetljevala njihove izkušnje ter stanja, ki mnogokrat v širši družbi niso dobro razumljena.

Prijateljice in prijatelji iz Društva Slišanje glasov Slovenija so se doslej že nekajkrat izkazali s srčnimi in zanimivimi predstavami, za lansko so v okviru mednarodnega projekta celo dobili profesionalno podporo, zato sem pred *Dialogi dražljajev*, ki so jih predstavili letos na začetku februarja, računal, da bodo nadaljevali v tisti smeri. Kot pa se je izkazalo, je skupina 'glasov', ki je hkrati najbolj aktivna in srčna skupina za samopomoč v Sloveniji, tokrat pridobljeno znanje uporabila za povsem svojo, avtorsko predstavo, ki morda res ne bo našla poti na naslednje Borštnikovo srečanje, zato pa je bila po iskrenosti in iskrovosti pravo odkritje. Morda sem vse razumel narobe, ampak zdelo se je, da je predstava o tem, kako se ljudje soočajo in soočamo z glasovi, s tistim nerazumnim in težko obvladljivim.

Meni se je zdelo super. Če namreč pomislim, da ista tema (slišanje glasov) lahko pomeni usodno oznako, ki nekoga za dlje časa ali kar za zmerom izloči iz skupnosti in ga v najhujši varianti zapre v kako blaznico na robu mesta, se mi zdi iskreno eksperimentiranje s temi vsebinami nekaj tako pogumnega in lepega, da skoraj ne najdem besed! In da so to ljudje pripravljeni javno pokazati, še bolj! Vsa čast ekipi Glasov, še na mnoge vaje in predstave!

Tone Vrhovnik Straka

Vsi skupaj

Foto: Maja Lapajne Dekleva

Glasovi

Foto: Maja Lapajne Dekleva

Počaščena sem, da sem lahko bila del te predstave že drugo leto. Sodelovanje v skupini z Društvom SG, kjer pripravimo predstavo, mi pomaga, da odstranim pajčevine iz ustvarjalne čakre in razrahljam motnje, zapredke, zamaške, zavore ... Vse postane pretočno. Ljubim oder. Prvič sem obiskala Plac in takoj postala oboževalka.

Moja Draga

Predstava je zame pomenila prehod iz plesnega v igralski svet. Ne bom lagal, bil sem zelo živčen. Glasovi pri živčnosti niti najmanj ne pripomorejo, kar vemo vsi slišalci. Ampak vem pa, da bi v svojem bistvu rad šel iz začetka v plesu v igro. Igra. Igra je zabavna. Zabavna zame. Zabavna, upam da tudi za občinstvo. So pa to začetki. V svojem lajfu sem bil na odru petkrat. Od tega štirikrat samo ples. Zavedam se, da rabim več takih izkušenj, kjer dobim še feedback in mi to pomeni ogromno v življenju. So začetki ... in so uspehi ... tu končam ... ne dodajam padcev ... *no, thank you* ... Dejte se zabavat z mano!

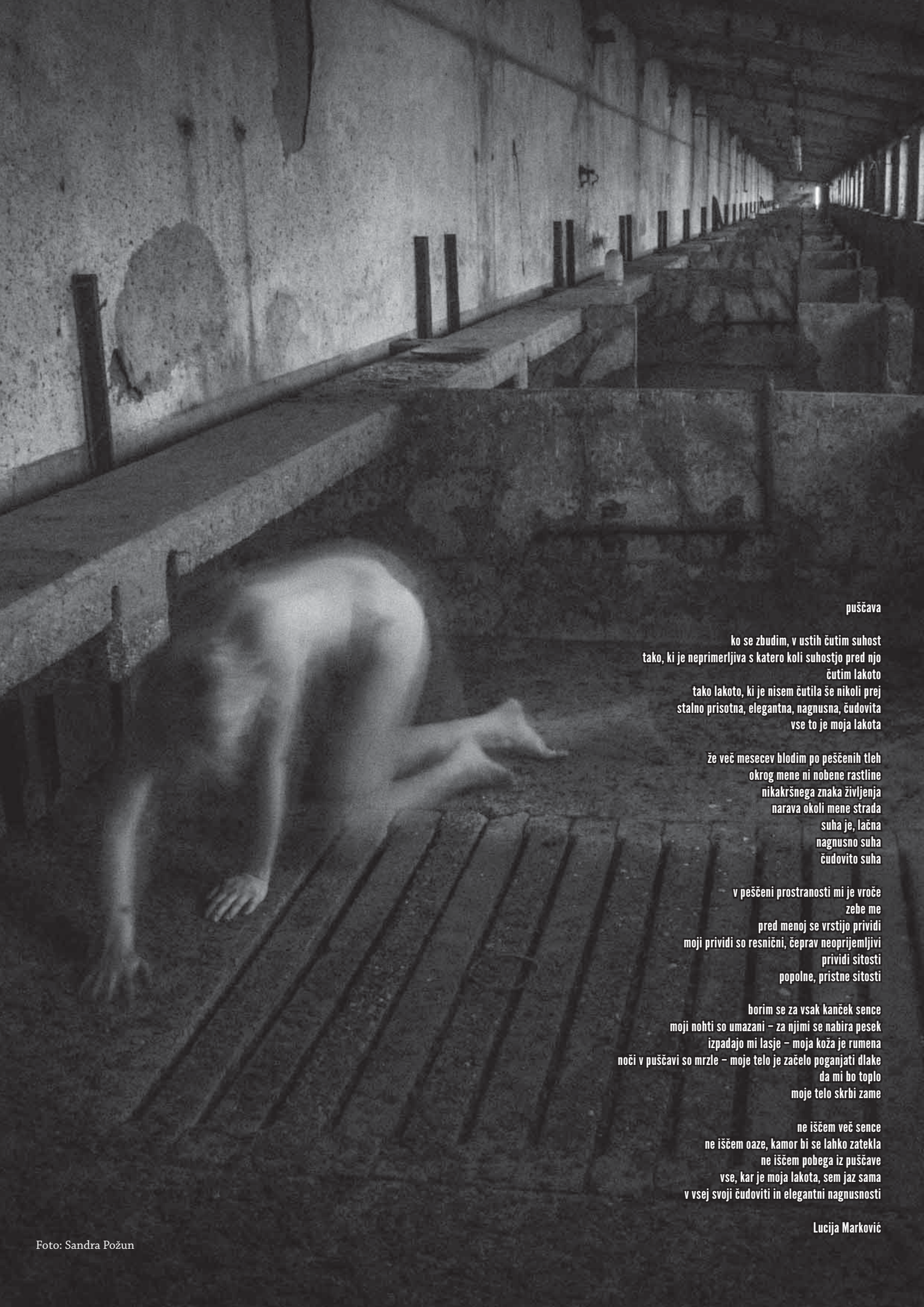
Mark Uršič, *a creature of light*

Na predstavi sem želela predstaviti svoj »Glas«, najin odnos, najino dinamiko skozi različna obdobja v svojem življenju. Če svoja prva leta doživljam danes kot zbežanost in stisko, ki jo je občasno spremljal tudi strah, ki se je prelival v jezo, pozneje pa tudi v soočenje in napad, lahko danes govorim o spravi, pomiritvi in sprejemanju. Mehkem odlivanju.

Mojca

VSAK KRAJ IMA SVOJEGA POSEBNEŽA. VESOLJE IMA – ZEMLJO.

BOJAN SCHWENTNER

puščava

ko se zbudim, v ustih čutim suhost
tako, ki je neprimerljiva s katero koli suhostjo pred njo
čutim lakoto
tako lakoto, ki je nisem čutila še nikoli prej
stalno prisotna, elegantna, nagnusna, čudovita
vse to je moja lakota

že več mesecev blodim po peščenih tleh
okrog mene ni nobene rastline
nikakršnega znaka življenja
narava okoli mene strada
suha je, lačna
nagnusno suha
čudovito suha

v peščeni prostranosti mi je vroče
zebe me
pred menoj se vrstijo prividi
moji prividi so resnični, čeprav neoprijemljivi
prividi sitosti
popolne, pristne sitosti

borim se za vsak kanček sence
moji nohti so umazani – za njimi se nabira pesek
izpadajo mi lasje – moja koža je rumena
noči v puščavi so mrzle – moje telo je začelo poganjati dlake
da mi bo toplo
moje telo skrbi zame

ne iščem več sence
ne iščem oaze, kamor bi se lahko zatekla
ne iščem pobega iz puščave
vse, kar je moja lakota, sem jaz sama
v vsej svoji čudoviti in elegantni nagnusnosti

Lucija Marković

PODRAŽITVE S POPUSTI

To ni politično pisanje! Mi je pa smešno pisati o tem. Mediji nas namreč bombardirajo, da se bo ta stvar podražila za 40, tista druga za 50 in spet tretja za 60–70 odstotkov. Te kar srh spreleti. Kam te cene norijo? Takoj za to novico pa reklame s popusti za 40–85 odstotkov. Kdo je tu normalen?

Gremo lepo po vrsti. Vse te podražitve in popusti so za ene in iste stvari. Hrana, čistila, bela tehnika in podobne pritikline. Skratka za stvari, ki so v prodaji najbolj frekventne. Včasih je krožil štos, da so vsaka vrata gostilna, zdaj pa se ta štos popravlja – vsaka vrata so trgovina. Že, ampak ne slovenska. Res je. Toda mar nismo Slovenci težili, da se moramo odpreti svetu? Mar nismo ravno mi težili, da nimamo bogatega svetovnega asortimenta? Niti jogurta baje ni bilo. No, zdaj pa imamo. Poceni robo z vsega sveta. Toda zdaj nam to spet ni v redu. Iščejo dlako v jajcu, da kako se te stvari dražijo v nebo. Toda če sem čisto odkrit, sam tega ne opažam. Še vedno grem v trgovino, eno ali drugo, in prinesem ven poln nahrbtnik robe za smešno nizko ceno. V posmeh medijem, ki na veliko objavljajo neke statistične podatke, ki ne držijo tople vode. Že, bo marsikdo dejal, ampak to ni slovenska roba. Hudiča, zdaj ste pa naenkrat postali tako domoljubni? Prej ste se pritoževali, da nimamo nič s sveta, zdaj pa ... Toda ne, tudi v tujih prehranskih trgovinah so stvari lepo porazdeljene. In tudi tam najdete zelenjavo, sadje, meso iz Slovenije. Po zmernih cenah, da ne bo pripomb. Spet se bo javil nek domoljub in bo rekel, da imamo le tuje trgovine. Res? Kaj pa imamo v Sloveniji še slovenskega? Nezadovoljstvo! To je zdaj žal edina in najmočnejša stvar, ki jo obvladam. Imamo močno prisotno čustvo iskanja negativnega v vsem, kar nas obkroža. Bemtiš, v tem smo svetovni prvaki. In imamo vse več kavč kritikov, ki niso sposobni niti dobro pogledati okoli sebe, ampak sledijo le svoji negativistično naravnani miselnosti, in pa seveda medijski statistiki, ki mora tlačiti vse, kar samo malo zasmrdi po dobrem. Zakaj je tako? Mar smo res vsi *poblesavili* v tem negativnem razmišljanju? Ne, jaz nisem. Jaz sem prišel na raven, ko se le še smejim in uživam.

Mesečno dobim tistih 580 evrov. To mi je dovolj za položnice in hladilnik. Živim čisto normalno življenje in budno pazim, da imam svojo svobodo, čeprav sem občasno tako zaposlen, da nimam kajta iti niti scat. V trgovini kupujem, kar potrebujem. Toda ne pregrešno dragih stvari. Te si lahko privoščijo tisti, ki zaslužijo več kot jaz. Pomembno je, da nisem lačen. Ne hodim smučat v Italijo ali Avstrijo, niti ne planiram iti na morje v Egipt. Hodim pa redno, vsaj enkrat tedensko v domače hribe in gore. Seveda, tudi tam moram jesti. V planinskih kočah. Toda ne neke pregrešno drage hrane (ker te tam niti ne dobiš), ampak ričet ali ajdove žgance s kislim mlekom. Morda pa kdo od tistih, ki tarnajo, da nimamo več nič slovenskega, ve, kaj je to za ena hrana!?

»Že, ampak draga so stanovanja, elektrika, plin, bencin,« mi bo zdaj kdo zatežil. Teh »ampak« je že preveč v naših pogovorih. Toda ne le pri nas. Če se ne motim, je tako po vsem svetu. Toda vseeno me malo bega. Ves čas spremljam svoje račune in račun za elektriko denimo, se mi je v zadnjih nekaj letih povečal le za dobrih 10 evrov. Kar pa se mi ne zdi veliko. Veliko pa bi to bilo, če bi padel pod vpliv bombardiranja statističnih medijev. Tudi bencin se draži, res je. Samo da je to stvar komedije. Se draži in se ceni. Toda pocenitve nihče ne opazi in nihče o njej ne govori. Tako pridemo do tiste naše samoumevnosti: popusti so nekaj neopaznega in samoumevnega, podražitve pa so v nebo vpajoče pregrehe. Kam, ljudje? Kam? Čisto preprosto: naprej. Držite se mojega nasveta: ne glejte več statističnih medijev in ne mečite v smeti neprebranih letakov za

Leah Artist Mihalič

popuste, ki jih imate vsak dan poln nabiralnik. Ne zamišljajte si, da boste šli smučat na Kaprun ali kopat v Dubaj. Živite preprosto in uživajte v tej preproščini. Vam povem, da boste lažje spali od tistih, ki se ukvarjajo s tem, kam naložiti milijone.

Marsikdo bo znal zdaj reči, da to pisanje nima kaj početi v tem časopisu. Res? Ta časopis ustvarjamo v glavnem socialni problemi in v prvi vrsti je namenjen socialnim temam. Teh pa je vse več. Tudi zahvaljujoč statistiki. Še enkrat pa ponavljam, da to ni politično pisanje. Je pa to pisanje za ozaveščanje tako politikov kot tistih, ki so jih polna usta pomoči navadnim državljanom. Ampak polna usta pomoči so jih le v času volitev ali osebnih interesov, ki pa po volitvah kar hitro presahnejo. In potem ostanejo le še zamaški in 1919.

Taubi

P. S. Vino, ki sem ga nekoč pil, se je v petih letih podražilo za celih 20 centov. Cene letijo v nebo!

Peticijo z avtorjevim dovoljenjem objavlja uredništvo:

Zveza potrošnikov Slovenije poroča, da v trgovinah kupujemo izdelke, ki jih je danes v embalaži veliko manj kot prej, a so cene iste ali celo višje. Tovrstna zavajanja so nedopustna, in to še toliko bolj v času druginje, ko marsikdo od nas težko preživi. Zaslužimo si pošteno obravnavo. Zaslužimo si trgovine brez zavajajočih taktik. S podpisi vlado pozivamo, da: Sprejme ukrepe, ki bodo proizvajalce in trgovce obvezali k vidnemu označevanju izdelkov, ki jim je bila znižana količina, cena pa se pri tem ni sorazmerno znižala, ter da sprejme ukrepe, ki bodo proizvajalce obvezali k vidnemu označevanju izdelkov, ki se jim je znižala kakovost zaradi sprememb sestavin.

Podpišete lahko na povezavi https://akcije.8marec.si/forms/manj-izdelka-za-isto-ceno-uprimo-se-prikritim-podrazitvam/?fbclid=IwAR0Ki13dBhSwZOEUQaj96rNQKI6OUrY2YJ7KcNAyp_s_hfa7hqLGZK57KH0Q

KONCERTNI UTRINKI

V zapuščenem in žalostno propadajočem podhodu Ajdovščina je že pred časom našla prostor Cirkulacija, kjer se je odvijalo kar nekaj zanimivih koncertov in dogodkov. V neposredni bližini v sosednjih prostorih pa je svoje mesto našla Hupa Brajdič. Produkcija, kjer se je 10. januarja zgodil trojni koncert improvizirane glasbe. V prvem setu sta nastopila Andrej Fon in Samo Kutin, sledila sta Mišel Kosi in Janez Sagadin, za zanimiv in zabaven zaključek pa sta poskrbela Tisa Neža Herlec in Jošt Drašler. Dva dni kasneje, 12. januarja, se je v Gali Hali zgodil še en trojni koncert. Ogrevali so varaždinski Kranks, ki so presenetili z divjo jungle punk zabavo s saksofonom, trobento, bobnom in dvema bas kitarama. Sledili so domači auto, ki so s svojim udarnim nastopom, mešanico krautrocka, spacesurfa in garagenoisea, navdušili dokaj polno dvorano. Po tem koncertu, ki je marsikoga dobesedno pribil na tla, napovedani vrhunec večera, hrvaški dvojec ReVirgin, žal to ni več bil. Do konca meseca se je zvrstilo še kar nekaj koncertov, omembe vredni pa so vsekakor raziskovalci zvokov iz italijanske Kampanije, Brigana, ki so nastopili 3. februarja v Gala Hali. Z mešanico tradicionalnih in novodobnih zvokov, prepletenih s

auto

Foto: Jože Balas

Brigana

Foto: Jože Balas

tradicionalnimi inštrumenti (in običajnimi orodji, kot so kose, lopate ipd.) in elektroniko, so poskrbeli za nenavadno glasbeno potovanje in nadvse prijeten sobotni večer, ki ga je po koncertu s svojimi svetovnimi godbami nadgradil Mario Batelić.

Jože Balas, Foto Note

Herlec Drašler

Foto: Jože Balas

Kranks

Foto: Jože Balas

Kosi Sagadin

Foto: Jože Balas

ReVirgin

Foto: Jože Balas

Kutin Fon

Foto: Jože Balas

Kraljevi recenzor:

GALERIJA DEVA PURI: BANKSY

Politični aktivist, grafitar, pravi urbani gverilec, ilegalec v vsej svoji sveti preproščini. Udaren in nikoli prisoten. Njegova dela so tako kričeča, da preglasijo njega samega. Ni kaj! Tudi njegova razstava v Ljubljani je postavljena v tak prostor, da opravičuje njegovo ime. Še posebno kletni del razstave, ki se že prostorsko lahko imenuje Banksy. Le vstopnica se mi je navkljub njegovi *kraljevskosti* zdela previsoka: 13 evrov in pol. Kar veliko za moj klošarski žep. Toda če je že on ilegalec in gverilec, sem tudi jaz – mehur mi ni dal miru in sem se na razstavi lepo uscal za zaveso. Nihče ni nič videl in nič se ne bo poznalo. Vam pa priporočam ogled razstave, le mehurje imejte v redu.

Taubi

Foto: osebni arhiv

KINODVOR: ADAMANT

Režiser Nicolas Philibert se je z izvirnim pristopom lotil dokumentarca z naslovom *Sur L'Adamant*, sicer produkcije leta 2022, ki je prejela glavno nagrado na zadnjem Berlinu. Na iskri in rahločuten (mestoma ganljiv) način, začinjen s humornimi vložki, nam odstira pogled v svet, v katerega ljudje brez psihičnih težav običajno nimamo vpogleda. Spoznavamo svet odraslih oseb z duševnimi motnjami, ki se izkažejo kot umetniško presenetljivo nadarjene, mnoge tudi z enciklopedičnim znanjem, duhovite, predvsem pa globoko čuteče, navsezadnje nič drugačne od večine.

Spremljamo jih na palubi ladje *Adamant*, na kateri potekajo raznovrstne umetniške delavnice, ki jih za udeležence pripravljajo in vodijo psihiatri. Na razpolago imajo filmski klub, slikarsko, šiviljsko in glasbeno delavnico, ki ji po ustvarjanju sledijo debate. Na krovu so za nameček napredaj kava in artikli, ki jih sproducirajo prisotni (denimo marmelada) in s čimer (domnevam) delno financirajo svoje delovanje. Vsak posameznik se ima možnost vključiti glede na svoje interese in navsezadnje talent.

V bistvu gre za integrativni pristop, namenjen ljudem, ki so zaradi določene omejitve, bodisi telesne bodisi psihične,

Vir: Kinodvor

praviloma in po krivici potisnjeni na rob. Namesto tega jim je dana možnost, da se utirijo in sobivajo v svetu t. i. »normalnih«. Bistvena prednost tega načina je, da ni omejen na posameznikovo hibo in na to vezano medikamentozno terapijo, temveč spodbuja talente in aktivno življenjsko participacijo. Film me je nehote spomnil na moje (preteklo) delo v Društvu Kralji ulice, kjer na podoben način spodbujajo brezdomne, da se ponovno »vrnejo v svet«. Menim, da je to več kot dobrodošla alternativa izrivanju »tistih, drugačnih« na rob.

Mirjam Gostinčar

MGL: ADDAMSOVI

Voila, pa sva s prijateljem v dopoldanskih urah obiskala prekleto dobro predstavo oziroma muzikal. Dvorana je bila nabito polna, prednjačili so predvsem srednješolci. Zgodba o bizarni družini Addams pač presega generacijske razlike. Odbita predstava je polna mračne ljubezni ter prekleto dobrega humora in glasbe. Dvorana je pokala od smeha od začetka do konca, zato vam polagam na srce, če vam le vam uspe dobiti vstopnice, ki gredo v promet kot vroče žemljice, da si jo vsekakor ogledate. Po dveh urah in pol sva iz dvorane odšla navdušena. Dvorane nisva zapustila niti med odmorom, pa sva oba kadilca.

Barbi Habibi

Foto: Peter Giodani, MGL

KINODVOR: JESENSKO LISTJE

V Kinodvoru smo si ogledali film, težko zgodbo mlade ženske, ki se bori za preživetje. S težkimi deli se spopada, da lahko plačuje položnice. Zgodba moškega je podobna, le da on rad poseže po alkoholu. Revščina in beda vodita v depresijo. Kljub vsemu se malce zagledata drug v drugega. Srce si želi nekoga. V tem sem našla čar filma. Lika sta mi bila všeč. Hvala Kinodvoru za podarjene vstopnice.

Xena

Vir: Kinodvor

SITI TEATER: ĐORĐIĆ SE VRAČA

Če bi pretipkal samo eno stran scenarija te monokomedije, bi bila moja kritika cenzurirana in jaz bi bil poslan na grmado. Tako žmohnata fužinščina je brizgala po vsej dvorani. Oder pa ... Edini rekvizit je bil Aleksander Rajaković *alias* Marko Đorđić, ki je bruhal kot vulkan. U božju mater, slabi dve uri tako natempirane predstave človek ne doživi vsak dan.

Toda vrnimo se k predstavi. *Đorđić se vrača* je nadaljevanje uspešnice *Čefurji raus*. In to prekleto zajebano dobro nadaljevanje, ki povzroči pravi popizditis. Kapo dol. Ne le kapo, glavo dol! Predstava, ki odpre vprašanje, kdo je sploh čefur. So to le ljudje iz drugih republik bivše skupne države? Smo čefurji vsi? Geji? Kmetje? Zafrustrirani? Pankerji? Trenirkarji? Narkomani? Jebemu, po vseh spoznanjih smo čefurji vsi, ki se počutimo drugače ali pa nas drugi čutijo drugače. Le da se mnogi skrivamo za umirjenim obnašanjem in lepogovoričenjem, v nas pa gori vulkan. Dobro, sicer se v predstavi Marko vrne v Slovenijo in se dobi s starimi kolegi s Fužin. Vsi čefurji. Toda če se spremlja predstavo med vrsticami, potem nastane kaos v glavi. Čefur, ki bi rad bil Slovenec; čefur, ki se ga zadeva; čefur, ki ...

Foto: Urška Boljkovac, Siti Teater

Moram priznati, da v SiTi Teatru niso zajebali, ker so me spustili zastonj noter. Mirno sem sedel in edini glas, ki sem ga spuščal, je bil neprestani glasen smeh. Vam povem, da je u *božju mater* predstava vredna ogleda. Samo vam priporočam, da vso predstavo sedite mirno in ne sodelujete.

Taubi

Najave:

KINO ŠIŠKA: YĪN YĪN, 5. 3.

Nizozemski plesni mistiki so nas ob prvem obisku prevzeli s svojim masnim funkcom, disko nostalgijo in psihedeličnim križarjenjem. Dve leti pozneje se vračajo s povsem novo ploščo, z japonsko kulturo navdahnjeno Mount Matsu, ki je izšla za priznano založbo Glitterbeat. Mount Matsu je album, na katerega so močno vplivali kozmični zvočni valovi ter bogata glasbena kultura Japonske in ki izstopa kot prvi resnično demokratično ustvarjen projekt skupine Yīn Yīn, h kateremu so enakovredno prispevali vsi štirje člani. Plošča vključuje posebno mešanico glasbil, vključno s starinskimi sintetizatorji in tradicionalnimi kitajskimi citrami.

KINO ŠIŠKA: LUCIDVOX + GNOOMES, 6. 3.

Lucidvox, ena najvplivnejših zasedb cvetoče ruske DIY-scene, že leta dokazuje, da psihedelični rock ni domena samo bradatih možakarjev z Zahoda. Četverica Moskovčank iz lepote ruske ljudske glasbe, hipnotičnih kitarskih linij, klasične elegancije in jazzovsko neobremenjenih ritmov snuje šamanske tripe, na katerih streznitev pride v obliki hrupnih rifov in pankovske drže. Bend redno nastopa po Evropi, v naših krajih pa smo ga prvič spoznali na Mentu 2018. Novi album *That's What Remained*, pri založbi Glitterbeat Records izdan novembra

2023, predstavlja znaten razvoj v zvoku. Kvartet svoj strastni psihedelični rock obogati z dodatnimi zvočnimi elementi, kot so rogovi, klaviature, godala in atmosferične teksture. Sodelovanja z drugimi glasbeniki, vključno z otroškim zborom, njihovi glasbi dodajo silno razsežnost in pridodajo na robustnosti v primerjavi s prejšnjo izdajo. Gnoomes, ruski bend, združuje krautrock, shoegaze in techno v edinstven slog, ki ga imenuje »stargaze«, poln motoričnih ritmov, utripajoče elektronike in atmosferičnih kitar.

KLUB GROMKA: 25. FESTIVAL RDEČE ZORE, IGNOR + KONCERT TIZIE ZIMMERMANN IN PABLA LEINHARDA, 6. 3. Dvojec tvorita Pablo Leinhard na elektronskih napravah in žüriška harmonikarka Tizia Zimmermann. Z leti sta razvila zelo natančno uglasen način igranja in združevanja zvokov. Tizia Zimmermann je glasbenica, aktivna v polju svobodne improvizacije in eksperimentalnega hrupa ter na področju interpretacije sodobne klasične glasbe. Pablo Ulises Lienhard je improvizator in zvočni umetnik. V različnih kontekstih ga lahko redno srečamo na saksofonu, za mešalno mizo (brez vhoda), na pedalih za efekte ali računalnikih.

Zbral in uredil Jože Balas – FOTO NOTE

POGOVORI

Najraje imam pripornike ali zapornike, ki se odkrito pogovarjajo oziroma igrajo odkrito igro. Tako se mi je najljubše pogovarjati. Nekateri so res dobri igralci in kreativni lažnivci. A mnogim se njihove zgodbe podrejo, ko se začne sojenje. Sojenje človeka postavi na trdna tla in zbriše igro z obraza. Le najboljši še obdržijo neprodorno masko prevaranta. Mislim, da je zapor tudi pravi čas za izpoved, če jo potrebuješ, ker te v civilnem življenju ne bo nihče poslušal s toliko razumevanja in ti ne bo podal objektivne kritike. Nihče v civilnem življenju si ne bo vzel dovolj časa, da sliši tolažilno izpoved kriminalca, če tega ne bo dobil plačano.

V spominu mi je ostal Pozejdon, čeprav se z njim nisem nikoli veliko pogovarjal, o njem še vedno pišejo časopisi, saj njegovo sojenje še ni zaključeno. Tudi njega sem spoznal v priporu v Ljubljani. Priporniki in zaporniki dobijo nadimke, ki opisujejo njih in njihova dejanja. Na Dobu je tudi oseba z nadimkom Facebook. Gotovo obstaja dober razlog, da ga tako kličejo. Ker se tudi meni ni takoj posvetilo, zakaj ga tako kličejo, bom to obrazložil malce kasneje, saj je ta oseba nastanjena z menoj v novem bloku št. 5. Skratka, Pozejdon s Povšetove si je nadimek prislužil, ker je v prsih svojega dekleta pustil tri bodala. In prvo, kar mi je prišlo na misel, je bil Pozejdon, grški bog morja, ki ima v roki triton. Fant je mene in vse druge klical »truplo«. Sprva sem mislil, da tako kliče le mene, a sem kasneje ugotovil, da tako kliče kar vse ljudi. Kako je moralo deklet hrepeneti po življenju, da je Pozejdon za dokončanje umora potreboval tri bodala. Dva sta se zlomila v dekletovih prsih, tretji pa se je skrivil, tako vsaj pravijo časopisi in govornice. Po umoru svojega dekleta je pretepel še nič slutečega soseda. Je dobro treniran MMA-borec, kar se tudi vidi na njem. Ima atletsko postavo in je tudi kondicijsko dobro pripravljen. Večkrat teče v športnem krogu na sprehajališču in igra ping pong. Nesramno in vzvišeno se obnaša do drugih pripornikov, ki jih ne pozna dobro ali jih ne mara. Po tistem, ko sem ga imenoval za Pozejdona, sem ga ves čas svojega bivanja na Povšetovi 5 tako tudi klical. Nikoli ni nič potožil nad tem. Upam, da je odkril povezavo med pravim Pozejdomom in njim. Kdor koli me je vprašal, zakaj ga tako kličem, sem mu to tudi razložil. Na prvem naroku mu je sodišče ponudilo 24 let in pol zaporne kazni. Eno leto in pol za poškodbe, ki jih je nanesele sosedu in drugo za umor mlade mamec dveh otrok. Tudi Pozejdon je še mlad in ni še dopolnil 30 let. Na njem se še vidita mladostniška živost in igrivost, še vedno premočno izraziti za fanta njegovih let. Ni videti, da bi svoje dejanje obžaloval, kar sem jaz kot novinec na dvorišču pripora na Povšetovi 5 pričakoval. Prvič imam ob sebi vse vrste zločincev, in tega se zavedam. Vem, da je vse, kar vidim in slišim okoli sebe, res, a ne poznam teh ljudi in ne vem, kaj lahko pričakujem od njih. Za pričakovanje iskrenega kesanja od katerega koli pripornika je še prezgodaj, se mi zdi. To je le moje mnenje. In tudi sam sem se pokesal za svoje kaznivo dejanje le toliko, kolikor je bilo nujno potrebno, da dobim čim krajšo kazen. Zastavlja se mi vprašanje, če je bilo kesanje iskreno ali sem le prevarant. Kje je zdaj Tofsi s svojo pojočo travico? Tudi ne razmišljam o svojem kaznivem dejanju, sedaj sem tu za zapahi in plačujem ceno zanj.

Kljub vsemu se mi zdi, da je Pozejdon preveč sproščeno vzvišen, saj se nad njegovim dejanjem zgražajo vsi. To, da nisem edini, ki se zgraža nad njegovim dejanjem, mi je potrdilo že več oseb.

CDD20

Dobil je delo v pralnici in ugotavljam, da tisti, ki imajo predvidene visoke zaporne kazni za svoja dejanja, prej dobijo delo v priporu. Točnih kriterijev za pridobitev dela ne poznam, a vem, da si dela želijo skoraj vsi. Pozejdonovi komentarji in opazke so preveč sproščeni za nekoga, ki je storil tako grozen zločin. Nisem prepričan, da si lahko privoščiti črni humor, saj njegove opazke ob misli na mrtvo mlado deklet zvenijo grozno in nič smešno. »Sovražnika je treba počasi rezati,« pravi, ko igra karte, in nihče ne more mimo misli, da je deklet, ki jo je umoril z noži, umiralo dalj časa, saj je potreboval kar tri bodala. Ob njem nisem bil nikoli sproščen in sem se njegove bližine vedno ogibal. To je opazil tudi on in me je, ko sem se ob njem nelagodno izgubljal, tudi vprašal: »Ali si izgubil signal?« »Da,« sem mu odgovarjal. »Ob tebi izgubim signal in potrebujem čas, da se spet zberem,« sem bil odkrit. In tudi on mi ni pomagal s svojimi zadirčnimi vprašanji in neslanimi šalami. Čutil je mojo nelagodnost in ne vem, kaj je od mene pričakoval. Ves čas sem mislil na to, da je Pozejdon oseba, ki lahko vsak trenutek izgubi nadzor nad seboj, saj tako ali tako nima več ničesar izgubiti. Tako sem se počutil ob njem. Ne vem, koliko je izobražen in koliko je inteligenčen, a meni deluje zabit kot šterna.

N. Viktor

NASILJE

Brazgotine. V 30 letih se jih je kar nekaj nabralo. Tako srčnih, duševnih kot tistih vidnih, fizičnih. Sploh v desetletju omame, kraj in zaporov. Trenutno se pripravljam na novo (brazgotino). Ampak tisto dobro. Končno, po skoraj dveh letih, dobim nov kolk. To bo srečna brazgotina. Brazgotina (upam) novega začetka.

Ko govorim o duševnih brazgotinah, je to enako kot pri nasilju. Psihično nasilje nemalokrat pusti veliko globlje rane kot tisto fizično, ker pa je tako rekoč nevidno, se na institucijah še vedno ne obravnava tako, kot bi se moralo. Sama sem izkusila vse plati in različne vrste nasilja. Ko pa pogledam plakate o nasilju, me zaboli. Ekonomsko. Kljukica. Psihično. Kljukica. Posesivnost. Kljukica. Spolno. Kljukica. Fizično. Kljukica. Velikokrat se vprašam, kaj bi lahko storila drugače. Da bi prej odšla od nasilnega partnerja. A psihično me je tako razvrednotil, da sem krivila samo sebe za vsako zaušnico, brco, za vsako grdo besedo. Že tako ali tako nisem imela dobre samopodobe zaradi življenja, v katero sem se rodila. Že od majhnega nisem imela občutka varnosti in zgodilo se je preveč stvari. V dolgotrajnem odnosu, ki sva ga imela s partnerjem, prav tako. A kaj, ko je bilo na začetku tako lepo. In tega se oklepaš v trenutkih groze in strahu pred udarci. Da bo morda spet lepo.

Partner je začel biti nasilen do mene, ko sem postala alkoholik. Drog sem se očistila 2014 in bila do 2018 čista. Potem sem začela piti (o tem kdaj drugič). Bila sem slaba pijanka. Agresivna do sebe, do njega. Vsak dan se je boril, da bi me umiril. Najprej zlepa. Ker pa to ni obrodilo sadov, me je začel fizično umirjati. Da si nisem škodovala, me je denimo držal ipd. Nato ni imel, kot pravi, več živcev. Če sem bila pijana in tečna, sem dobila pest v trebuh, zaušnico ali oboje. Seveda sem krivila sebe, saj sem ga sama pripravila do tega. In en del mene še vedno misli tako. Nasilje je tako postalo moj vsakdan, dokler se mu ni popolnoma utrgalo in me je razbil kot kanto. V podrobnosti ne bom šla. Tako sva zaradi posredovanja policije izgubila najemniško stanovanje in se preselila k tašči. Tudi ko sem prenehala piti, se nasilje ni končalo. Fizično je bilo pogosto, a še bolj je bolelo psihično. Že sam strah pred batinami me je pripravil do tega, da sem ga »ubogala«. Kradla sem za oba, da sem naju oskrbovala z materialnimi dobrinami in njega, a sčasoma tudi sebe, spet z drogo. Samo takrat sem smela ven. Sama. Samo takrat sem imela lahko telefon pri sebi. Klical me je vsake pol ure, dokler nisem prišla domov. Nisem smela imeti prijateljev, denarja, čepeti sem morala od jutra do mraka v tisti mali sobici – z njim.

Krivila pa sem sebe. Češ, posesiven je, ker sem ga dvakrat pustila zaradi nekoga drugega, tepe pa me zato, ker sem ga živcirala, ko sem še pila, zato moram biti »pridna« – in vse bo tako, kot je včasih bilo. A se to ni zgodilo. Bilo je slabše. Neštetokrat sem odšla. V varno hišo. In se spet vrnila. Vsakič je prej prišlo do kratkega stika. A še vedno sem ga ljubila in vedela sem, da tudi on ljubi mene. Morda ne morete doumeti, kako lahko rečem, da me človek, ki me je tepel, zmerjal in lomil, ljubi. A me je. Enostavno nisem poslušala glave, ampak srce. Iz navade sem ostala z njim. Daleč od tega, da bi bila popolna partnerka, a zdaj vem, da si kljub vsemu nasilja nisem zaslužila. Nihče si ga ne. Ni izgovorov. In čeprav še vedno prepričujem samo sebe v te besede, vam jih polagam na srce. Nasilje se ne bo

Saydung89

končalo. Če ste v nasilnem odnosu, verjemite – stopnjevalo se bo. Tudi sama nisem želela verjeti, hotela sem, da bi bilo tako, kot je bilo prva leta, a ni bilo in nikoli ne bo. Žalostno, a tako resnično.

Težko je doumeti, da vas nekdo, ki je bil v vaših očeh tako popoln, vaša boljša polovica, tepe, zmerja. Zato je tudi zelo težko oditi iz takšnega odnosa. Dlje kot traja, težje je. Bolj smo razvrednotene, uničene, lažje nas je zavesti in obdržati s praznimi obljubami, da bo tokrat drugače. ODIDITE TAKOJ.

Sabina Derzić

SLOVENCİ OBOŽUJEJO PLEH MUZIKO

**PRED VOŽNJO Z AVTOM NA EKS EN LIT'R
PA IMAŠ PLEH MUSKO HIT'R!**

ZMAJČEK

BREZDOMKA, 18.

V soboto sva se slišali in se dogovorili, da v nedeljo pridemo na obisk in gremo skupaj na tisti vlakec, ki vozi po mestu. Petru je že dolgo obljubljala, da se bo peljal z njim. A ko smo v nedeljo okoli desete prišli do stanovanja, je bilo zaklenjeno. Tudi na telefon se ni javljala, čeprav je zvonilo. Stala sem pri vratih in poslušala, če bi slišala zvonjenje telefona, a ga nisem. Zgrabila me je panika. Kje je? Ločili smo se, jaz sem šla pogledat v njen priljubljeni Magdalenski park, moja Petra pa sta šla do bolnice, kamor je večkrat odšla na kavo. Nikjer je nismo našli. Šli smo nazaj do stanovanja in zvonili, trkali po vratih, a brez uspeha. Pomislila sem, da leži v postelji, mogoče na pol v nezavesti ali pa je za vedno zaspala, kot sem slišala govoriti za cirotnike. Da preprosto zaspijo in se ne zbudijo več. Mogoče je šla v mesto in pozabila na čas ... Na vlakec smo šli sami. Tudi na kosilo. Bila sem prestrašena. Zakaj se ne javi? Še enkrat sem šla trkat na vrata. Nič. Misel, da leži mrtva v postelji, me je preganjala še vso noč in odločila sem se, da če je zjutraj ne dobim na telefon, odidem do hišnika in ga prosim, naj na silo odpre vrata. Peter je malega peljal v vrtec, sam pa je imel službo. Jaz sem si vzela prost dan in se pripravila za na pot. Hotela sem iti na vlak, pa me je Peter presenetil in prišel nazaj iz službe: »Rekel sem jim, da imamo nujno situacijo in da prosim za prost dan.« Nato me je odpeljal in lepo se mi je zdelo, da mi stoji ob strani v teh težkih trenutkih. Ni me pustil same in tega ne bom nikoli pozabila.

Ko sva se usedla v avto, mi je zazvonil telefon. Iva, vodja programov pri zavodu Franko, me je poklicala in sporočila, da je zjutraj videla mamo, kako na oknu obeša brisačko: »Kaja, slučajno sem šla tam mimo in pogledala gor. Takrat sem jo videla. Imela je odprto okno in izgledalo je, kot da obeša majhno brisačko. Nič ni narobe!« »Hvala bogu, saj smo se res že pošteno prestrašili. Celo noč nisem spala. Hišnik mi je sicer zvečer po telefonu dejal, da vidi prižgano luč v stanovanju.« Oddahnila sem si. Vsi smo si oddahnili. Takoj sem jo poklicala in oglasila se je. Bila je zmedena in ni dobro vedela, kateri dan v tednu je. Prosila sem jo, naj nama odpre, ker bova vsak hip pred vrati. Ko sva pozvonila, nama je odprla. Stanovanje je bilo razmetano in najprej sem morala odpreti okno: »Mami, kaj se je s tabo dogajalo? Kako si? Joj, kako si nas prestrašila.«

»Ne vem, zvečer sem se ulegla in kar nisem mogla več vstati. Hotela sem na stranišče, pa me telo ni ubogalo, kot da bi bila paralizirana. Čutila sem, kako mi urin teče, ampak nisem se mogla premakniti. Žal mi je, oprostite.« »Mami, no. Ne opravičuj se, samo da si v redu. Nisi se javljala na telefon, na vratih smo ti zvonili kot nori, ti pa nič. A dva dni si ležala? Kdaj pa ti je potem uspelo vstati iz postelje?« »Ne vem, mislim, da včeraj. Danes je nedelja, torej ...« »Danes je ponedeljek, včeraj je bila nedelja. Včeraj smo prišli, ker smo bili dogovorjeni za vlakec in kosilo. Kaj, če bi te našli mrtvo v postelji?« »Joj, kako mi je žal. A včeraj ste bili tukaj? Pa vlakec sem zamudila? O, jaz neumnica, opravičujem se. Pomešala sem dneve.«

Brez nadaljnje debate sem jo šla oprhat, Peter pa je napolnil in prižgal pralni stroj. Bila je zmedena, ampak v stanovanju ni bilo sledi o alkoholu in rekla bi, da je šlo za hude posledice ciroze. Ni kazala znakov samomorilnosti, čeprav sem pomislila tudi na to. Tablete za pomiritev je imela in dosti bi bilo, da vzame tri, pa bi ji odpovedale mišice. Nič več mi ni bilo jasno. In to je bilo že drugič. Sama pri sebi sem sklenila, da če se bo to še enkrat ponovilo, jo pošljemo v dom. Ne morem dopustiti, da takole umre. Opazila sem, da je poskušala čistiti, a ji ni preveč

Leah Artist Mihalic

uspevalo. Kakor koli, odprto okno ji je dalo svežega zraka in kmalu je prišla k sebi.

»Gremo nekaj pojest, verjetno nisi jedla ne včeraj in ne danes. Tudi možgančki rabijo hrano, ne samo želodček.« Spravila sem jo do nasmeha. Spet si je postala podobna. Po poti je razlagala, kako ji je žal, da je zgrešila malega Petčka. »Ne morem verjeti, bil je tu, jaz pa ... Ne bom si odpustila.« »Ne ženi si k srcu. Saj bo še mnogo priložnosti.« Ob zadnjem stavku sem se ustavila. Res? Koliko še? Kdaj ga bo videla zadnjič? Zdelo se mi je, da nimamo več tako veliko časa. Ne glede na vse, sem si rekla, mora čutiti našo ljubezen in podporo. Zato sem zadnje čase bolj izražala čustva pred njo in še bolj odpirala srce. Tako mi je bilo žal, začela je abstinerati, ampak prepozno, na telesu je bilo narejene že preveč škode. Zdravniki so se zelo trudili in jo že večkrat stabilizirali, ampak kako dolgo še? Kaj me še čaka? Upala sem le, da ne bo umrla v kakšni neprijetni situaciji in v mukah. Želela sem ji le dostojnega konca.

Kaja Tomič

GIACOMOV FOTO KOTIČEK: ODDELEK ZA RAZBURJENE¹ ŽENSKE

www.giacomodoni.com

Lia Traverso je v 34. letu starosti zaradi »velike vročice« umrla v psihiatrični ustanovi: 34 let ali 12.410 dni – dovolj časa za revolucijo, ki je ostala neizbrisna v spominu.

Iz dneva v dan je psihiatrična bolnišnica brisala identiteto te mlade ženske: čustveno strtega dekleta, ki je s pomočjo besedil in risb prelivalo svoje misli, jezo in nagone v dnevnik. Njeni dnevi so bili zaznamovani z enakim ritmom: delo, večerja, samota in odtujenost. Vse skupaj je poganjal strah pred »nevarnostjo sebi in drugim«. Čevlji brez vezalk, večerje brez vilic in nožev. Ravnanje z nožem pri večerji je lahko nevarno, so ji rekli. Vilice so nevarne, so ponavljali. Toda Lia se ni strinjala.

Zdelo se ji je, da se dnevi, ki ubijajo dušo, nikoli ne končajo. In obroki so bili le še en udarec za popolno uničenje lupine naše človečnosti. Jestni meso z žlico je nemogoče, pa tudi nadrealistično in

Jestni (samo) z žlico

Giacomo Doni & AI

frustrirajoče. Med večerjo je začela svoj protest: z nenasilno gladovno stavko je zahtevala dodatni jedilni pribor. Protest, ki se je kmalu razširil. Ker so vse revolucije nalezljive.

Med delovnimi izmenami je morala delati s škarjami in kladivi, orodjem, veliko nevarnejšim od noža ali navadnih vilic, in ni razumela, zakaj mora pri večerji vse narediti z žlico. Bitka tišine za pridobitev preprostih vilic, elementarnega in vsakdanjega orodja,

Lia v psihiatrični ustanovi

Giacomo Doni & AI

nam pokaže, kako daleč je bil svet psihiatrične ustanove od tistega, kar je ležalo onkraj njegovih zidov. Toda na koncu je bitko dobila Lia. Po njeni zaslugi je bil uveden dodaten jedilni pribor, s čimer se je zmanjšala razlika z zunanjim svetom.

Štiriintrideset let. To je bila starost Lie Traverso, ko je umrla v ustanovi zaradi »velike vročice«.

Štiriintrideset let, doba boja v iskanju

Lia z vilicami

Giacomo Doni & AI

humanizacije, ki se ji je zdela neverjetno oddaljena.

Ker na koncu normalnost ni nič drugega kot revolucija, ki več ne osuplja.

Življenje Lie Traverso ni le zgodba o trpljenju, temveč tudi simbol upora proti sistemu, ki skuša zatreti individualnost in človeško dostojanstvo. Njena zgodba je močan dokaz, kako pomembno se je boriti za svoje pravice tudi v najbolj neugodnih okoliščinah. Lijina bitka ni bila samo za jedilni pribor, bila je boj za človečnost, ki je pokazal, da lahko upanje najde pot tudi v najtemnejših krajih.

Giacomo Doni

Prevedel Jean Nikolič

¹ Besedo razburjena (agitata) so v italijanskih psihiatričnih ustanovah uporabljali za opis agresivnih, histeričnih in nasilnih oseb.

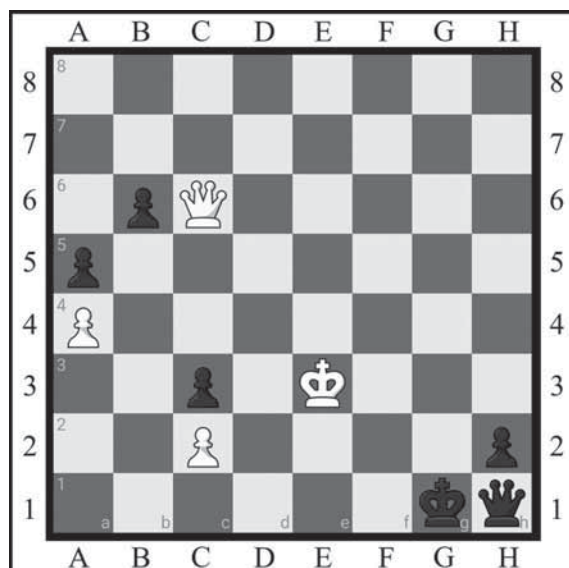
KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

Na vrsti je beli. Poiščite najboljši potek potez za zmago.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava,
D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat,
O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/
ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje
mimogrede).

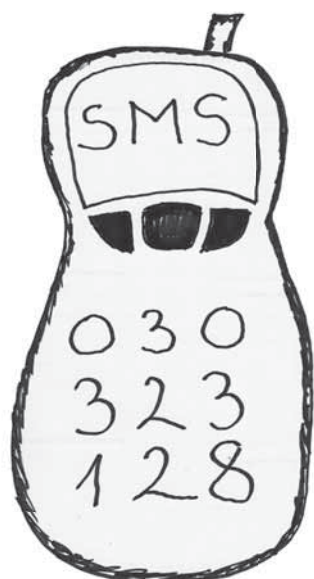

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 34.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokojence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na:
turo@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam
pri odkrivanju
drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice na Poļanski c. 14 v Ljubljani, z veseljem sprejememo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslužili svoj namen (pohištva ne sprejemamo). Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opušćanje uporabe psihiatrićnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naroćite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu januarju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slašćićarni ZVEŽDA za slašćice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kuponćkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kuponćkov za fotografiranje,
 - NK OLIMPIJA za vstopnice,
 - KK CEDEVITA OLIMPIJA za vstopnice,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - KROG 9 za hrano,
 - FOOD FOR LIFE za tople obroke,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblaćila, obutev, hrano in božićna darila.
- Se priporočamo za naprej.

Će želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas poklićete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.15–16.15 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene ćestitke nagrajencem in nagrajenki pravilno rešene januarske nagradne križanke. Štiri knjige *Ljubljanski džanki* avtorja Pita Pitamberja Pangrca prejmejo: Matjaž Hrovat iz Slovenske Bistrice, Marko Bogataj iz Domžal, Mark Lakić iz Litije in Branka Botić iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davćna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVĆNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davćnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(pošćna številka, ime pošte)

Davćna številka

--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finanćni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravićenca	Davćna številka upravićenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoć in samopomoć brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

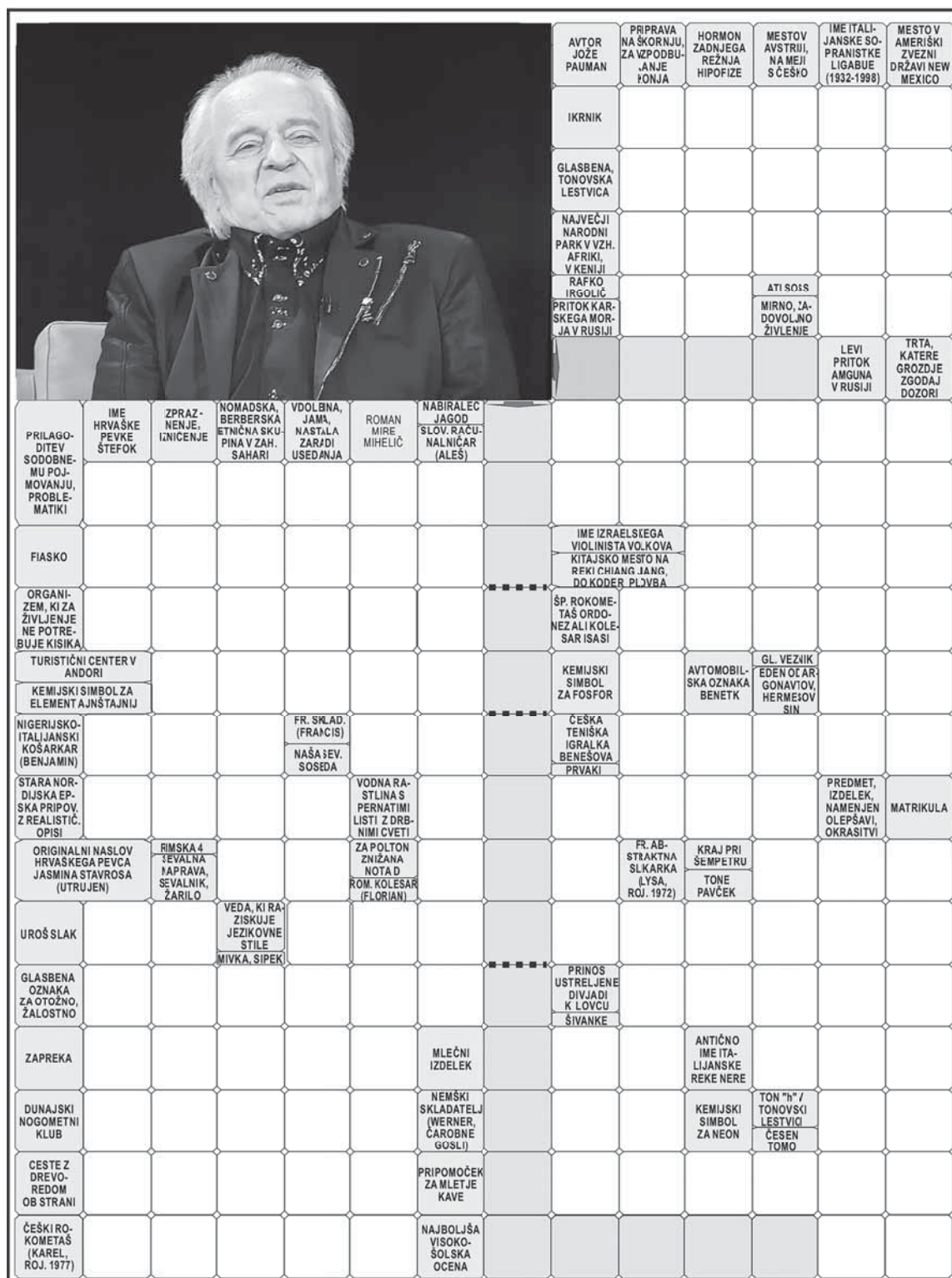
podpis zavezanca/ke

Rešite iz februarске številke.

NAGRADNA KRIŽANKA

034
KRALJI
ULICE

NAGRAJENCI KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

ETCHION – eden od Argonavtov, Hermesov sin, INAKI – šp. rokometaš Ordenez ali kolesar Isasi, NOCAR Karel – češki rokometaš, TOADER Florian – romunski kolesar

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Dxh1+, Kxh1;
2. Kf2, b5; 3. Xb5 ... Beli pretvori pijona v kraljico in zmaga.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Trem izžrebanim bomo podelili knjigo *Ljubljanski džanki* avtorja Petra Pitambarja Pangerca.

